

VEŘEJNÁ PODPORA

INFORMAČNÍ LIST
1/2018

ÚOHS

ÚŘAD PRO OCHRANU
HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

OBSAH

ÚVODNÍ SLOVO PŘEDSEDY	3
NOVÉ ZNĚNÍ OBECNÉHO NAŘÍZENÍ O BLOKOVÝCH VÝJIMKÁCH (GBER).....	4
NOVELIZACE „ZMOCŇOVACÍHO NAŘÍZENÍ“ – NOVÉ KATEGORIE PODPOR V GBER?.....	7
INFRASTRUKTURNÍ PROJEKTY A ANALYTICKÉ PŘEHLEDY	8
REVIZE KODEXU OSVĚDČENÝCH POSTUPŮ V ŘÍZENÍCH O VEŘEJNÉ PODPOŘE	11
INFORMAČNÍ SYSTÉMY V OBLASTI VEŘEJNÉ PODPORY.....	14
Z VÝZNAMNÝCH PŘÍPADŮ	20
VÝBĚR Z ROZHODOVACÍ PRAXE SOUDNÍHO DVORA EVROPSKÉ UNIE	23
STATISTICKÁ DATA Z OBLASTI VEŘEJNÉ PODPORY POSKYTOVANÉ V ČESKÉ REPUBLICE	25

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
tř. Kpt. Jaroše 7, 604 55 Brno
Redakční rada: Milena Marešová, Martin Švanda
Foto: archiv ÚOHS
Telefon: 542 167 111
E-mail: posta@uohs.cz
<https://www.uohs.cz>
Uzávěrka textu: 27. 9. 2018
Grafická úprava: Metoda spol. s r. o.
Tisk: KLEINWÄCHTER holding s. r. o.

ÚVODNÍ SLOVO PŘEDSEDY

Petr Rafaj, předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

Veřejná podpora, jakožto jedna z oblastí působnosti, které jsou svěřeny Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, nerezonuje v titulcích českých médií oznamujících mnohamilionové pokuty, jako tomu často bývá v případě ochrany hospodářské soutěže či dozoru nad zadáváním veřejných zakázek. Může se tak zdát, že je na rozdíl od jiných oblastí působnosti Úřadu méně viditelná. Přestože si to široká veřejnost nemusí vždy uvědomovat, můžeme veřejnou podporu najít například v článcích o poskytnutí veřejného financování na výstavbu nového výrobního závodu nebo o prodeji nemovitosti ve vlastnictví veřejného orgánu za symbolickou cenu.

Bezesporu se však o veřejnou podporu zajímá početná skupina odborníků. Dotační politika je totiž zásadním tématem nejen pro ministerstva či další subjekty nakládající se státními, respektive veřejnými prostředky, ale v podstatě i pro všechny územní samosprávné celky, které mohou fungovat jako příjemci i poskytovatelé veřejné podpory. Nejsou to však pouze dotace, jejichž poskytnutí může zakládat veřejnou podporu. O veřejnou podporu se může jednat v podstatě při jakémkoliv nakládání s veřejnými prostředky. Proto je třeba vyhodnocení její přítomnosti věnovat náležitou pozornost. Především pro zástupce všech těchto institucí, jež mají nezastupitelné místo v procesu poskytování veřejných podpor, Úřad

pravidelně zveřejňuje informace o novinkách v této oblasti. Děje se tak nejen na internetových stránkách Úřadu a na konferencích a seminářích, ale v neposlední řadě také prostřednictvím informačních listů, které umožňují podrobněji rozebrat a vysvětlit jednotlivá témata.

Přestože velká reforma pravidel veřejné podpory je již dokončena, neznamená to, že by se ve veřejné podpoře v posledních měsících nic nedělo. V tomto informačním listu, založeném převážně na textech zástupců oddělení veřejné podpory Úřadu, nabízíme souhrn novinek, kromě něj také reflexi některých příspěvků přednesených na výroční konferenci Úřadu věnované veřejné podpoře. Dočtete se v něm tak například o nových ustanoveních či povinnostech, které byly zavedeny novelizací obecného nařízení o blokových výjimkách, o podpoře na infrastrukturní projekty či revizi Kodexu osvědčených postupů při kontrole veřejné podpory. Do obsahu byla také zařazena i horká novinka, spočívající v předloženém návrhu na rozšíření kategorií podpor, které by v budoucnu mohly být zahrnuty do obecného nařízení o blokových výjimkách. Kromě toho se věnujeme i informačním systémům evidujícím veřejné podpory a podpory de minimis. Shrnujeme také zajímavé a pro praxi užitečné informace z nejnovějších rozhodnutí Evropské komise a Soudního dvora Evropské unie. Závěrem nechybí ani tradiční statistické přehledy.

NOVÉ ZNĚNÍ OBECNÉHO NAŘÍZENÍ O BLOKOVÝCH VÝJIMKÁCH (GBER)

Petr Solský, místopředseda ÚOHS, Libuše Bílá

V předchozím vydání infolistu byl první příspěvek věnován tehdy právě probíhající revizi nařízení Komise č. 651/2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem (dále také „obecné nařízení o blokových výjimkách“, či „GBER“ z anglického General Block Exemption Regulation). První místo zaujímá GBER i v tomto vydání, nakolik je v poslední době nejvyužívanějším předpisem pro poskytování veřejných prostředků v souladu s pravidly veřejné podpory. Pokud byly v předchozím vydání infolistu popisovány navrhované změny, nyní již je konečná podoba změn známa, GBER je ze strany poskytovatelů využíván a objevily se již také některé interpretační otázky související s nově zavedenými povinnostmi.

Nové kategorie podpor

Všechny provedené změny a doplnění jsou obsaženy v nařízení Komise (EU) 2017/1084 ze dne 14. června 2017, kterým se mění nařízení (EU) č. 651/2014. V účinnost vstoupilo toto nové nařízení dne 10. července 2017. Hlavní změna obecného nařízení o blokových výjimkách spočívá v rozšíření kategorií podpor, které lze poskytovat bez nutnosti jejich schválení Evropskou komisí v rámci notifikace, a to o podpory směřující na přístavy a regionální letiště. **Regionální letiště** jsou definována v závislosti na průměrném ročním pohybu cestujících, jejichž počet nesmí přesáhnout tři miliony, a to za určité časové období. Podporu je možno poskytnout jak na investice, tak i na provoz. S ohledem na specifika související s leteckou přepravou, respektive s letištní infrastrukturou, byla pro poskytnutí podpory stanovena řada dalších kritérií souvisejících s průměrným ročním pohybem cestujících, průměrným ročním objemem nákladní dopravy či se vzdáleností letiště, v jehož prospěch podpora směřuje, od letišť stávajících. Od průměrného ročního pohybu cestujících za určité období se pak odvíjí také výše investiční podpory, která je stanovena ve výši 50 % a 75 % způsobilých nákladů. Provozní podpora pro regionální letiště je koncipována obdobně jako podpora investiční, tedy je možno ji poskytnout pouze letišťům, jimiž průměrně ročně projde méně než 200 000 cestujících během určitého období. Pro provozní podporu byly stanoveny také další podmínky co do výše a formy jejího poskytnutí. Je vyloučeno podmiňovat poskytnutí provozní podpory uzavřením dohod s konkrétními leteckými společnostmi například ohledně letištních poplatků.

Druhou kategorií podpor, nově upravenou v GBER, jsou **podpory na přístavy**. Podporu lze poskytnout jak

přístavům námořním, tak i vnitrozemským. Podmínky pro poskytnutí podpory v rámci obou podkategorií jsou nastaveny velmi podobně. Shodu je možno nalézt ve vymezení způsobilých nákladů (investiční náklady na výstavbu/modernizaci/náhradu infrastruktury přístavu a přístupové infrastruktury a náklady na bagrování pod vodou), v jednom ze způsobů stanovení výše podpory, v závislosti na výši způsobilých nákladů a provozním zisku z investice, v povinnosti zpřístupnit přístavní infrastrukturu všem uživatelům za rovných a nediskriminačních tržních podmínek či ve způsobu přidělování koncesí nebo jiného pověření třetí strany k výstavbě, modernizaci, provozování nebo pronájmu přístavní infrastruktury, které musí probíhat podle zásad hospodářské soutěže. Odlišně jsou pak stanoveny intenzity podpory, které se v případě námořních přístavů odvíjí od výše způsobilých nákladů, přičemž v případě obou typů přístavů nesmí intenzita překročit notifikační limity stanovené v čl. 4 zvláště pro námořní a pro vnitrozemské přístavy.

Změny v obecných ustanoveních

Kromě výše uvedených nových kategorií podpor obsahuje GBER další větší či menší úpravy a doplnění, a to jak v ustanoveních, která jsou společná pro všechny kategorie podpor, tak v případě zvláštních ustanovení, konkrétně v případě regionální investiční podpory. V rámci obecných ustanovení je to především úprava stávající podmínky zákazu vyplacení podpory podnikem, který má **nesplacený inkasní příkaz**, a to v souvislosti s předchozí jemu poskytnutou podporou, která byla ze strany Evropské komise shledána protiprávní a neslučitelnou s vnitřním trhem, a bylo nařízeno její navrácení. Nově je tato podmínka upřesněna tak, že nesplacené inkasní příkazy je nutno sledovat pouze ve vztahu k (neslučitelným) podporám, které poskytl též členský stát. Jinou změnou je rozšíření výjimek ze zákazu poskytnutí podpory na základě GBER **podnikům v obtížích**. Kromě stávajících režimů podpory na náhradu škod způsobených některými přírodními pohromami lze nyní nově poskytnout podporu dle GBER také podnikům, které by sice jinak splňovaly definici podniku v obtížích, obsaženou v čl. 2 odst. 18 GBER, ale podpora je poskytována v rámci režimu podpory na zahájení činnosti (čl. 22 GBER) a režimů regionální provozní podpory¹ (čl. 15 GBER).

¹ Kategorii regionální provozní podpory nelze v České republice využít, neboť tato je určena pouze pro nejvzdálenější regiony a řídicí osídlené oblasti (například Francouzská Guyana a Martinik).

Vítanou novinkou je rozšíření kategorií podpor, respektive jejich forem, které jsou považovány za transparentní a lze je tak na základě GBER poskytnout. Onou vítanou kategorií je podpora ve formě prodeje nebo pronájmu hmotného majetku za cenu nižší než tržní, a to ale pouze v případě, že „je hodnota stanovena buď nezávislým odborným posudkem před transakcí, nebo odkazem na veřejně dostupnou, pravidelně aktualizovanou a obecně uznávanou referenční hodnotu“². Lze předpokládat, že tato forma podpory bude nejčastěji využívána v souvislosti s poskytnutím **regionální investiční podpory** ve smyslu čl. 14 GBER, tedy s realizací počáteční investice, která může spočívat právě v koupi pozemku za cenu nižší než tržní a následné výstavbě nové výrobní haly. Uvedená kategorie podpory, tj. regionální investiční podpora, je kategorií, která doznala výraznější změny.

Regionální investiční podpora

A sice z čl. 13 GBER, který vymezuje rozsah regionální podpory, bylo odstraněno ustanovení bránící poskytnutí regionální podpory v případě, že během určitého časového období příjemce ukončil, nebo má v plánu ukončit stejnou, nebo podobnou činnost (v rámci EHP), která má být podpořena z veřejných zdrojů a na niž si žádá o podporu. V obdobných situacích tak nelze regionální investiční podporu poskytnout ani dle nové úpravy GBER, nicméně tyto situace jsou novou úpravou vymezeny jiným způsobem. A sice z hlediska regionálního rozvoje se nežádoucí přesuny výroby nebo činností již nedefinují prostřednictvím ukončení stejných nebo podobných činností, ale prostřednictvím (ne)přemístění.

Poskytovatel si tak musí nyní před poskytnutím regionální podpory vyžádat od příjemce i) potvrzení, že neprovedl přemístění do provozovny, ve které má být realizována podpořená počáteční investice, a ii) zavázat se, že takové přemístění neučiní, a to během dvou let před podáním žádosti o podporu a během dvou let po dokončení počáteční investice, na jejíž realizaci příjemce o podporu žádá. Současně byl pojem „přemístění“ zařazen do definic, obsažených v čl. 2 GBER. Pokud byl předchozí požadavek GBER týkající se *ukončení činnosti* z interpretačního hlediska poněkud nejednoznačný, je tomu tak i v případě pojmu *přemístění*. Z definice je jasné, že musí být kumulativně naplněny jednotlivé její prvky, aby se mohlo hovořit o přemístění. Musí se tedy jednat o i) převedení stejné nebo podobné činnosti (ve smyslu definice *stejně nebo podobné činnosti* obsažené v čl. 2 odst. 50 GBER) z ii) provozovny v jedné smluvní straně Dohody o EHP do provozovny, ve které se podporovaná investice uskutečňuje, v jiné smluvní straně Dohody o EHP. Z uvedeného zřejmě lze dovodit, že o přemístění ve smyslu definice GBER se nebude jednat v případě, že přesun z/do provozovny probíhá v rámci jednoho členského státu. O převedení se jedná, jestliže iii) výrobek nebo služba v původní a v podporované provozovně slouží alespoň částečně stejným účelům a iv) splňuje požadavky nebo potřeby stejného druhu zákazníků

a v) ve stejné nebo podobné činnosti v jedné z původních provozoven příjemce v EHP dojde ke ztrátě pracovních míst. Co se týká počtu pracovních míst, která musí být ztracena, aby tato ztráta byla relevantní z hlediska definice přemístění, není takový počet žádným způsobem stanoven. Lze se tak domnívat, že i ztráta (velmi) malého počtu pracovních míst může naplňovat definici přemístění, samozřejmě za předpokladu splnění i dalších prvků předmětné definice. Přiřazování obsahu a rozsahu jednotlivých požadavků definice přemístění bude jistě předmětem dalších konzultací s Evropskou komisí, případně budou vodítka, jak správně definici interpretovat, obsažena v některém z příštích rozhodnutí Komise. V souvislosti s nově zavedenou povinností zabraňující přemístěování bylo nutné po vstupu novelizovaného GBER v účinnost znovu oznámit programy regionální podpory, jejichž doba platnosti přesahovala přechodné šestiměsíční období. Všechny programy regionální podpory, ať již stávající nebo nové, tak musely od 10. ledna 2018 obsahovat uvedenou podmínku a vyžadovat od příjemce/žadatele potvrzení, že nedošlo v případě jeho plánované počáteční investice o přemístění a závazek, že k takovému přemístění po stanovenou dobu ani nedojde.

Drobná úprava podmínek pro poskytnutí regionální podpory dále spočívá v úpravě čl. 14 odst. 7 GBER. Požadovaná minimální výše způsobilých nákladů v případě počáteční investice spočívající v zásadní změně výrobního postupu a v rozšíření výrobního sortimentu stávající provozovny se nyní týká pouze velkých podniků.

Další provedené změny

Další změny spočívají ve zvýšení oznamovacího limitu pro podporu v oblasti kultury a pro sportovní/multifunkční infrastrukturu. Upraveno bylo také ustanovení týkající se provádění kontrol ze strany Komise. Byla ponechána povinnost poskytovatelů vést podrobné záznamy s informacemi a podklady, které v případě kontroly prováděné ze strany Komise doloží, že jsou splněny jednotlivé relevantní podmínky stanovené GBER. Tyto údaje je poskytovatel povinen uchovávat po dobu deseti let ode dne poskytnutí ad hoc podpory a v případě programů podpory po dobu deseti let ode dne, kdy byla v rámci předmětného programu poskytnuta poslední podpora. Dále byla ponechána povinnost poskytovatele předložit Komisi veškeré informace, které si vyžádá k ověření, zda jsou plněny podmínky GBER, a to ve stanovené lhůtě (zpravidla 20 pracovních dnů od obdržení žádosti). Nově je v souvislosti s kontrolami prováděnými Komisí zavedena u podpory poskytované automaticky na základě daňového přiznání příjemců povinnost pro poskytovatele zavést vhodný kontrolní mechanismus, kterým se ověří splnění podmínek pro poskytnutí podpory dle GBER. Kontrolu by tak měl poskytovatel provádět ex post, a to na základě vzorku. Záznamy o provedené kontrole je nutno uchovat po dobu 10 let od provedení kontroly.

Evropská komise poskytla členským státům soubor podmínek (obsažených v GBER), jejichž splněním je možné považovat poskytnutou podporu za slučitelnou

2 Čl. 5 odst. 2 písm. k) GBER.

s vnitřním trhem, tedy zjednodušeně řečeno za povolenou. Nicméně přenesla tak na členské státy odpovědnost za správnou aplikaci uvedených podmínek. Je tak na členském státu, respektive jednotlivém poskytovateli, aby zajistil, že jednotlivá ustanovení GBER jsou respektována a dodržována, což by měl být připraven doložit v případě, že právě jeho program podpory bude zařazen do tzv. monitoringu případů podpor, který každým rokem Evropská komise provádí a v rámci kterého splnění jednotlivých podmínek ověřuje. V tuto chvíli je možné konstatovat, že z dosud provedených kontrol u českých případů podpory, nebylo ze strany Komise shledáno vážné porušení podmínek GBER.

Závěrem

Pro správnou administraci opatření realizovaných dle GBERu je na webových stránkách Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“) k dispozici aktualizovaný metodický dokument³, který by měl všem poskytovatelům usnadnit použití této blokované výjimky. V dokumentu je tak možno nalézt doporučení ke správnému nastavení relevantních podmínek v právním aktu poskytnutí podpory či v textech programů podpor/výzev, ale i doporučení pro další postup poskytovatele před oznámením podpory poskytované dle GBER Evropské komisi, včetně vzorově vyplněného oznamovacího formuláře. Doplněn byl také přehled povinností, které poskytovatelé v souvislosti s poskytnutou podporou mají, ať již se jedná o informační povinnost, povinnost transparentnosti či postupy v souvislosti se změnou již oznámeného opatření podpory. V případě otázek, na něž poskytovatelé podpory nenaleznou v metodickém dokumentu odpovědi, se mohou kdykoliv obrátit na oddělení veřejné podpory Úřadu. Ze strany Úřadu je závěrem možno doporučit, aby se poskytovatelé obraceli na Úřad včas, respektive s dostatečným časovým předstihem, ideálně již při přípravě podmínek pro poskytování podpory v rámci připravovaných opatření, aby byl dostatečný časový prostor prokonzultovat správné nastavení takových podmínek s Úřadem a byla dodržena lhůta pro odeslání řádně vyplněného formuláře Evropské komisi.

3 *Návod pro administraci veřejné podpory poskytované dle nařízení Komise (EU) č. 651/2014.* ÚOHS. 2017. Dostupné z: <http://www.uohs.cz/cs/verejna-podpora/obecne-narizeni-o-blokovych-vyjimkach-gber.html>.

NOVELIZACE „ZMOCŇOVACÍHO NAŘÍZENÍ“ – NOVÉ KATEGORIE PODPOR V GBER?

Iva Příkopová

Evropská komise předložila dne 2. května 2018 návrh příštího víceletého finančního rámce. V souvislosti s tímto materiálem Komise předkládá řadu horizontálních a odvětvových programů financování Evropské unie, které mají reagovat na výzvy nového programového období.

Aby bylo možné programy administrativně méně náročně realizovat, je nejdříve nutné novelizovat tzv. **zmocňovací nařízení v oblasti veřejné podpory** – nařízení Rady, kterým se mění nařízení Rady (EU) 2015/1588 ze dne 13. července 2015 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na určité kategorie horizontální státní podpory. Po schválení příslušného zmocnění bude Komise oprávněna zahrnout do obecného nařízení o blokových výjimkách (nařízení Komise (EU) č. 651/2014 v konsolidovaném znění) dále popsaná opatření. Obecné nařízení o blokových výjimkách prokládá určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem a umožňuje tak členským státům přímo provádět opatření podpory bez nutnosti předchozího schválení Evropskou komisí.

Evropská komise vytypovala tři oblasti, v nichž by změny obecného nařízení o blokových výjimkách mohly zlepšit souhrn programů financování Evropské unie s pravidly veřejné podpory:

1) Vnitrostátní financování kombinované s nástroji fondu InvestEU

Komise v červnu letošního roku předložila návrh nového fondu *InvestEU*, který představuje jednotný soubor pravidel pro všechny finanční nástroje a rozpočtové záruky v příštím rozpočtu Evropské unie. V uplynulých letech vzrostl význam finančních nástrojů a rozpočtových záruk Evropské unie při poskytování podpory v celé řadě oblastí. Ve víceletém finančním rámci na období po roce 2020 má vzrůst ještě více. Návrhy Komise týkající se finančních nástrojů a rozpočtových záruk Evropské unie centrálně spravovaných Komisí obsahují ochranná opatření proti přílišnému narušení hospodářské soutěže. Kromě toho mají zpravidla méně rušivý účinek než granty v podobné výši, protože obvykle zahrnují menší částky podpory. Komise se proto domnívá, že bude přínosné, aby byla prostřednictvím novely nařízení 2015/1588 zmocněna k uplatňování blokové výjimky na podporu udělovanou členskými státy prostřednictvím financování, které je poskytováno na základě finančních nástrojů centrálně spravovaných Komisí. Ze zkušeností Komise vyplývá, že sladěním takové podpory s podmínkami platnými pro centrálně spravované finanční nástroje

a rozpočtové záruky Evropské unie, jak je provádí orgány Unie, se zajistí, že podpora poskytovaná členskými státy nepovede k žádnému výraznému narušení hospodářské soutěže.

2) Výzkum, vývoj a inovace

Komise dále předložila návrh programu *Horizont Evropy*. Podle tohoto návrhu lze některým výzkumným projektům malých a středních podniků udělit tzv. „pečeť excelence“ (seal of excellence). K získání pečete je nutné, aby Komise projekt vyhodnotila jako i) „vynikající“, ii) aby byl projekt způsobilý podle přísných požadavků pravidel Evropské unie pro financování Unii a iii) aby jediným důvodem, proč nemůže být ve skutečnosti financován, byla rozpočtová omezení fondu Evropské unie. U takových projektů by bylo možno stanovit, že mohou být zcela financovány členskými státy (včetně strukturálních fondů), aniž by bylo nutné předchozí schválení Komisí.

3) Podpora Evropské územní spolupráce

Podpora *Evropské územní spolupráce* je dle Evropské komise již řadu let hlavní prioritou politiky soudržnosti Evropské unie. Na podporu pro malé a střední podniky na náklady vzniklé v souvislosti s projekty *Evropské územní spolupráce* se již blokovaná výjimka podle obecného nařízení o blokových výjimkách vztahuje. Zvláštní ustanovení týkající se regionální podpory investic realizovaných podniky všech velikostí jsou rovněž zahrnuta v *Pokynech k regionální státní podpoře na období 2014–2020* a v části obecného nařízení o blokových výjimkách věnované regionální podpoře. Díky tomu získala Komise v oblasti opatření podpory zaměřených na propagaci projektů *Evropské územní spolupráce* značné zkušenosti. Z tohoto důvodu se Komise domnívá, že je jí prostřednictvím zmocňovacího nařízení možné oprávnit, aby na financování poskytované na podporu těchto projektů uplatňovala blokované výjimky.

Cílem návrhu na změnu zmocňovacího nařízení je zlepšit souhrn uvedených programů financování Evropské unie s pravidly veřejné podpory. To umožní Komisi provést cílené změny stávajících pravidel veřejné podpory, aby mohly být vnitrostátní prostředky – včetně prostředků z evropských strukturálních a investičních fondů spravovaných na vnitrostátní úrovni – a prostředky Evropské unie spravované centrálně Komisí co nejlépe kombinovány, aniž by došlo k narušení hospodářské soutěže na jednotném trhu Evropské unie.

INFRASTRUKTURNÍ PROJEKTY A ANALYTICKÉ PŘEHLEDY

Libuše Bílá

Přítomnost veřejné podpory při financování infrastrukturálních projektů se vyhodnocuje stejným způsobem, jako v případě jakýchkoliv jiných aktivit. Rozhodující tak je kumulativní naplnění definičních znaků veřejné podpory, obsažených v čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie. Pro vyloučení veřejné podpory tak postačí, pokud alespoň jeden její znak nebude naplněn. S ohledem na určitá specifika spojená s výstavbou a využíváním různých infrastruktur je pak třeba uvedené vyhodnocení provést nikoliv pouze na úrovni vlastníka takové infrastruktury, ale také na úrovni jejího provozovatele a na úrovni jejích konečných uživatelů či uživatelé. Posouzení se tak může jevit poněkud náročnější než u „neinfrastrukturních“ projektů, nicméně pořád se jedná o vyhodnocení zmíněného kumulativního naplnění definičních znaků veřejné podpory, respektive o zjištění, zda je či není s předmětnou infrastrukturou nakládáno za „běžných tržních podmínek“.

Analytické přehledy

Pro účely snadnější identifikace (ne)přítomnosti veřejné podpory na všech třech uvedených úrovních, jakož i v různých odvětvích, vydala Evropská komise soubor vodítek, která, i když nezávazná, ale návodná, jsou obsažena v tzv. analytických přehledech¹. Tyto přehledy byly poprvé vydány v roce 2012, nicméně v souvislosti s modernizací pravidel veřejné podpory v letech 2012–2014 a v kontextu rozhodovací praxe příslušných orgánů Evropské unie byly tyto přehledy několikrát aktualizovány a postupně byla přidávána další odvětví. Analytické přehledy nemají stejné postavení jako jednotlivé horizontální či odvětvové předpisy (například *Pokyny pro regionální podporu*, *Rámec pro výzkum, vývoj a inovace* či *Pokyny pro životní prostředí*) a už vůbec ne jako nařízení Evropské komise týkající se podpory de minimis či obecného nařízení o blokových výjimkách. Jedná se o návod, jakým způsobem v rámci příslušného typu infrastruktury vyhodnotit veřejnou podporu a pokud je přítomna, jaký postup, respektive jakou výjimku při veřejném financování takové infrastruktury zvolit. Poměrně velká pozornost je věnována popisu příkladů či situací, ve kterých se o veřejnou podporu nejedná, a to ať již z důvodu, že nejsou/nebudou na infrastrukturu vykonávány hospodářské činnosti, v důsledku činností vykonávaných na infrastrukturu nebude ovlivněn obchod mezi členskými státy či z důvodu, že ve-

řejné financování neposkytuje žádnou výhodu (podniku), neboť jsou dodrženy tržní principy. Šikovný a užitečný je pak v závěru každého analytického přehledu uvedený indikativní seznam relevantních rozhodnutí Evropské komise, a to jak pro ilustraci případů, ve kterých Evropská komise neshledala kumulativní naplnění definičních znaků veřejné podpory, tak i případů, ve kterých se sice o veřejnou podporu jednalo, nicméně tato byla Evropskou komisí vyhodnocena jakožto podpora slučitelná s vnitřním trhem. Pro úplnost je třeba uvést, že v návaznosti na tyto analytické přehledy jsou zveřejněny souhrnné informace k infrastrukturním projektům také v dokumentu sdělení Komise o pojmu státní podpora uvedeném v čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie.²

Přelomový rozsudek a povaha budoucího využití infrastruktury

Jak vyplývá z obou zmíněných dokumentů Evropské komise, rozhodujícím okamžikem, od kterého se pozornost Evropské komise soustředila na posuzování infrastrukturních projektů z hlediska přítomnosti veřejné podpory, bylo především vydání rozsudku ve věci Leipzig/Halle³. Od onoho okamžiku je tak nutno při jakémkoli⁴ financování určité infrastruktury z veřejných zdrojů vyhodnotit, k jakým účelům bude taková infrastruktura sloužit. Pokud má být její využití hospodářské povahy, může již její financování, respektive financování například její výstavby/pořízení podléhat pravidlům veřejné podpory. Následovat tak musí posouzení, obdobně jako ve všech dalších případech financování poskytnutého ze státních/veřejných prostředků, zda jsou kumulativně naplněny definiční znaky veřejné podpory.

Vyloučení přítomnosti veřejné podpory

Výkon neekonomických činností

Jak bylo již několikrát uvedeno výše, o veřejnou podporu se jedná pouze v případě, že její definiční znaky jsou naplněny kumulativně. V první řadě se o veřejnou podporu nebude jednat v případech, kdy předmětná infrastruktura nebude sloužit k výkonu ekonomické činnosti (tj. k nabízení služeb a/nebo výrobků na trhu).

1 Na stránkách Evropské komise jsou tyto přehledy dostupné zde: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/modernisation/notice_aid_en.html.

2 Zveřejněno v Úředním věstníku Evropské unie dne 19. 7. 2016, C 262, str. 1.

3 Rozsudek Tribunálu ze dne 24. 3. 2011 v spojených věcech T-443/08 a T-455/08 a rozsudek Soudního dvora ze dne 19. 12. 2012 ve věci C-288/11 P.

4 Například výstavba, pořízení, rekonstrukce, oprava, modernizace.

Analytické přehledy jsou rozděleny dle konkrétních odvětví, ve kterých se povaha vykonávaných činností liší a při vyhodnocení povahy takových činností je nutno vzít v potaz také „odvětvová specifika“. Nelze tak na tomto místě podat ucelený výčet situací, ve kterých se o výkon ekonomické činnosti nejedná. Nakonec ani samy analytické přehledy žádný takový vyčerpávající výčet situací neobsahují a ani obsahovat nemohou, nakolik je nutno přihlédnout k vývoji a změnám v pojetí jednotlivých činností vykonávaných v rámci dané infrastruktury, včetně specifík jejich „výkonu“ v jednotlivých členských státech Evropské unie, který se může lišit. Z uvedeného hlediska tak může být ekonomická činnost vyloučena v případech, kdy bude z veřejných prostředků podpořená infrastruktura zdarma veřejně přístupná (sportovní infrastruktura; za určitých podmínek i infrastruktura pro kulturní účely), v případě, kdy jsou na takové infrastruktury vykonávány výlučně činnosti spadající do výkonu veřejné moci (přístavní či letištní infrastruktura) nebo činnosti, které představují právem veřejné podpory zavedené činnosti neekonomické povahy (výzkumná infrastruktura, přičemž výčet činností, které nejsou považovány za ekonomické, je uveden v *Rámci pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací*). V případě, že bude infrastruktura využívána jak pro ekonomické tak i neekonomické činnosti, pravidla veřejné podpory se budou vztahovat pouze na financování nákladů spojených s ekonomickým využitím takové infrastruktury. Nezbytností v takovém případě pak bude zajištění odděleného účetnictví pro financování obou typů činností, aby bylo zabráněno křížovému financování. V souvislosti s infrastrukturou, u níž převažuje její neekonomické využití, je nutné zmínit také podmínky, za kterých je financování infrastruktury jako celku (tedy včetně ekonomických činností omezeného rozsahu) postaveno mimo působnost pravidel veřejné podpory. Jednak musí být výkon tzv. čistě vedlejších ekonomických činností („purely ancillary“) omezen na 20 % celkové roční kapacity dané infrastruktury (kvantitativní kritérium). Dále musí platit, že tyto čistě vedlejší ekonomické aktivity přímo souvisejí a jsou nezbytné pro provoz dané infrastruktury nebo jsou nerozlučně spjaty s jejím hlavním neekonomickým využitím (kvalitativní kritérium). Pouze v případě splnění všech zmíněných kritérií nebude celé financování předmětné infrastruktury zakládat veřejnou podporu.

Není poskytnuta výhoda

I když se v daném případě bude jednat o financování ekonomické činnosti, respektive podniku (definovaném jako subjekt vykonávající ekonomickou činnost, viz shora), nemusí být splněn znak veřejné podpory spojený s existencí výhody pro podnik. V důsledku přesunu veřejných prostředků nemusí dojít ke zvýhodnění podniku, jestliže k takovému přesunu došlo za tržních podmínek. Obvykle tomu tak je v případech, kdy je financování infrastruktury provedeno společně a za stejných podmínek ze strany veřejnoprávních i soukromoprávních subjektů,

které jsou ve srovnatelné situaci (rovnocenná transakce).⁵ Dále v případech, kdy je uplatněn tzv. princip tržního operátora (soukromého investora); je vypracován ex ante obchodní plán potvrzující dostatečnou míru návratnosti, kterou by v obdobné situaci rozumně očekával jakýkoliv jiný tržně orientovaný subjekt. Rovněž při splnění kritérií obsažených v rozsudku Altmark⁶ nebude poskytnuta výhoda. Výhodu pak lze vyloučit v případech, kdy je financován projekt, jehož příjemce (na úrovni vlastníka a/nebo provozovatele, případně i uživatele) byl vybrán v rámci soutěžního, transparentního, nediskriminačního a bezpodmínečného nabídkového řízení, přičemž rozhodujícím kritériem je cena.

Soutěž a obchod mezi členskými státy nejsou ohroženy/narušeny

O veřejnou podporu se nebude jednat rovněž v případě, že v důsledku veřejného financování infrastrukturálního projektu nebude narušena/ohrožena hospodářská soutěž. Tak tomu bude v případě existence přirozeného monopolu a může být i v případě zákonného monopolu. Posouzení pak bude záviset na organizaci či existenci trhu v daném členském státě a rovněž na odvětví, do kterého příslušná infrastruktura náleží.

Veřejnou podporu nebude zakládat rovněž opatření, které má pouze místní (lokální) dopad. Opatření místní povahy neovlivňuje obchod mezi členskými státy. Rozhodovací praxe orgánů Evropské unie v této oblasti je poměrně bohatá. Opět bude záležet na daném odvětví, v jehož rámci je určitá infrastruktura, ať již její fyzická nebo provozní stránka, financována. Jak vyplývá z rozhodovací praxe Evropské komise, pro posouzení, zda má financování infrastruktury nebo jejího provozu pouze lokální dopad, tak bude třeba vyhodnotit zejména komu je infrastruktura (v ní nabízené činnosti/služby) určena, zda je zacílena na přilákání zahraničních návštěvníků (například inzerce v zahraničních médiích, aktivity nabízeny v cizím jazyce), jaký je tržní podíl příjemce podpory, zda patří příjemce do skupiny podniků, poskytuje příjemce služby/výrobky na celém území České republiky a/nebo v zahraničí, zda existuje v dané oblasti obdobná investice do infrastruktury/činností ze strany zahraničních subjektů nebo do jaké míry mohou být přeshraniční investice podporou nepříznivě ovlivněny.

Všechny výše zmíněné postupy, jimiž je možno vyloučit v konkrétním případě existenci veřejné podpory, je třeba provést na všech relevantních úrovních infrastruktury, tedy jak na úrovni majitele infrastruktury, tak i na úrovni jejího provozovatele a na úrovni jejích uživatelů. Pokud nelze na některé ze zmíněných úrovní veřejnou podporu vyloučit, je třeba zvolit vhodnou výjimku pro poskytnutí podpory a tu aplikovat na úrovni, která je veřejnou podporou dotčena.

5 K tomuto více bod 86 a násl. sdělení Komise o pojmu státní podpora uvedeném v čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie.

6 Případ C-280/00, zveřejněno v *Úředním věstníku Evropské unie* ze dne 11. 1. 2012, C 8, str. 4.

Konzultace infrastrukturních projektů s ÚOHS

Způsob využití infrastruktury, která má být podpořena z veřejných prostředků, jakož i vyhodnocení, zda v daném případě jsou kumulativně naplněny definiční znaky veřejné podpory, ověřuje a provádí poskytovatel podpory. Je možno doporučit, aby tak činil s dostatečným časovým předstihem před poskytnutím podpory (tj. před vydáním příslušného právního aktu, nikoliv před jejím vyplacením). Důvodů je několik, a sice v případě pochybností o (ne)dotčení pravidel veřejné podpory by měl poskytovatel konzultovat daný případ s Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže. V případě, že se o veřejnou podporu skutečně jedná, je pak nezbytné aplikovat vhodnou výjimku, přičemž některé z nich vyžadují vyplnit oznamovací formulář a ve lhůtě, která plyne automaticky již od okamžiku nabytí účinnosti opatření podpory, jej zaslat Evropské komisi. V případech, kdy nebude možné žádnou výjimku využít, bude nutno přistoupit k notifikaci opatření Evropské komisi; v takovém případě je třeba s poskytnutím podpory vyčkat, než bude vydáno její pozitivní rozhodnutí.

REVIZE KODEXU OSVĚDČENÝCH POSTUPŮ V ŘÍZENÍCH O VEŘEJNÉ PODPOŘE

Veronika Volešová

Vznik Kodexu a jeho revize

V roce 2005 Komise přijala Akční plán pro veřejnou podporu (State Aid Action Plan - SAAP), jehož hlavním cílem bylo „zvýšit účinnost, transparentnost, důvěryhodnost a předvídatelnost režimu veřejné podpory podle Smlouvy o ES“. Tento akční plán také volal po účinnějších a jednodušších postupech v oblasti veřejné podpory. Pro potvrzení svého odhodlání Komise vydala **Kodex osvědčených postupů pro provádění řízení ve věcech kontroly veřejné podpory (2009/C 136/04)**¹ (dále jen „Kodex osvědčených postupů“ či „Kodex“). Kodex osvědčených postupů vychází ze zkušeností získaných při uplatňování v té době platného nařízení Rady (ES) č. 659/1999 ze dne 22. března 1999, a zároveň z interních studií Komise týkajících se doby trvání různých fází řízení o veřejné podpoře, vyřizování stížností a nástrojů pro shromažďování informací. Cílem kodexu bylo **poskytnout návod, jak postupovat v každodenní praxi během řízení o veřejné podpoře, posilovat spolupráci a vzájemné porozumění mezi jednotlivými útvary Komise, orgány členských států či právníckou obcí a obchodními kruhy.**

V roce 2012 připravila Komise reformní balíček (*State Aid Modernisation*, dále jen „SAM“), jehož cílem byla mimo jiné racionalizace právní úpravy a zrychlení rozhodování Evropské komise v případech posuzování veřejné podpory. V souvislosti s finančním rámcem 2021–2027 (*Multiannual Financial Framework 2021–2027*) pak byla tato modernizace pravidel Evropské unie pro veřejnou podporu a také pracovních metod Komise završena dokumentem, a sice dne 16. července 2018 Evropská komise vydala tiskovou zprávu o **schválení nového Kodexu osvědčených postupů pro provádění řízení ve věcech kontroly veřejné podpory** (dále jen „revidovaný Kodex“; „nová verze Kodexu“), jehož znění má reflektovat výše zmíněné změny v pravidlech Evropské unie pro veřejnou podporu.

Obsah Kodexu

Kodex se skládá z několika částí, které jsou níže jednotlivě popsány.

Kontakty před oznámením (prenotifikace)

Komise v této části Kodexu uvádí, že kontakty před samotným oznámením, a to i ve zdánlivě standardních případech, mají určitou přidanou hodnotu. Takovýto kon-

takt umožňuje Komisi a oznamujícímu členskému státu neformálně projednat právní a hospodářské aspekty navrhovaného projektu či opatření, což vede k rychlejšímu vyřizování samotného oznámení (notifikace), jakmile je Komisi formálně předloženo. Komise důrazně doporučuje navázat takovýto kontakt především u případů, které se vyznačují zvláštními, novými nebo specifickými prvky. Na základě návrhu oznamovacího formuláře členský stát poskytne Komisi potřebné informace pro posouzení projektu či opatření. Po obdržení návrhu oznamovacího formuláře Komise naváže první kontakt, přičemž preferovanou formou kontaktu je e-mail či konferenční hovor. Délka těchto kontaktů by obvykle neměla překročit délku šest měsíců (ve starém znění kodexu byly uvedeny dva měsíce) a následně by mělo být podáno úplné oznámení.

V případě opatření, jež zahrnuje několik členských států, by měly členské státy zahájit vzájemnou diskuzi ještě před započítáním kontaktu před oznámením (prenotifikace).

Vzájemně dohodnuté naplánování

Ve velmi neobvyklých, technicky složitých či jinak citlivých případech, u kterých se na konci fáze před oznámením ukáže, že Komise nemůže provést jasné předběžné posouzení, nabídne oznamujícímu členskému státu možnost dohodnutého naplánování (harmonogramu), po kterém teprve bude následovat formální oznámení.

V nové verzi Kodexu Komise představuje tzv. *case portfolio approach* (jednání o portfoliu případů), na jehož základě členské státy mohou Komisi požádat, aby případy, které jsou jimi považovány za prioritní, byly řešeny s více předvídatelnou časovou osou. Dvakrát do roka budou členské státy vyzvány, aby Komisi sdělily, jaké případy v jejich portfoliu mají vysokou a jaké nízkou prioritu. U těch s vysokou prioritou bude následně navržen včasný a předvídatelný postup.

Fáze předběžného přezkoumání ve věci oznámených opatření podpory

Během fáze předběžného přezkoumání si může Komise vyžádat od členského státu další informace k oznámenému opatření. Zpravidla by měla být zaslána pouze jedna souhrnná žádost o informace, nakolik kontakty před oznámením by měly zajistit, že členský stát předloží úplné oznámení. Obvykle je žádost o informace odeslána do čtyř týdnů po dni oznámení. Nicméně i přes to Komise může vznést dotazy ke skutečnostem, které

¹ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52009XC0616\(02\)&from=CS](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52009XC0616(02)&from=CS).

zejména vplynuly z odpovědí členského státu. V případě, že členský stát neposkytne požadované informace v dané lhůtě a informace nezašle ani po upomínce, zpravidla bude uplatněno ustanovení článku 5 odst. 3 procesního nařízení², a členský stát bude informován, že oznámení je považováno za vzaté zpět.

Předběžné přezkoumání může být pozastaveno i na základě dohody Komise a členského státu či na základě žádosti členského státu s cílem sladit projekt či opatření s pravidly veřejné podpory, a to na předem sjednanou dobu. Po jejím vypršení by měl členský stát předložit úplné oznámení, v opačném případě bude Komise pokračovat v řízení od okamžiku před přerušením. Členskému státu bude sděleno, že jeho oznámení je považováno za vzaté zpět, nebo že Komise bezodkladně zahájí formální vyšetřovací řízení, protože existují vážné pochybnosti o slučitelnosti předmětného opatření.

Formální vyšetřovací řízení

Komise v Kodexu uvádí, že do jednoho měsíce od okamžiku, kdy bylo zveřejněno rozhodnutí zahájit formální vyšetřovací řízení, mohou zúčastněné strany včetně příjemce podpory předložit připomínky, spolupráce zúčastněných stran je v tomto kontextu čistě dobrovolná. Lhůta se neprodlužuje, pouze ve výjimečných a řádně odůvodněných případech. Stejná lhůta platí i pro připomínky členských států. Pokud do jednoho měsíce členský stát nepředloží své připomínky, ať již k rozhodnutí o zahájení řízení nebo k připomínce třetích stran, Komise poskytne členskému státu dodatečnou lhůtu v délce jednoho měsíce s oznámením, že další prodloužení již zpravidla nebude možné. V případě, že členský stát nezašle odpověď, Komise může rozhodnout na základě jí dostupných informací.

U složitých případů je možné, že Komise zašle členskému státu v návaznosti na jeho vyjádření k rozhodnutí o zahájení řízení žádost o dodatečné informace; na odpověď má členský stát jeden měsíc. Po marném uplynutí lhůty Komise zašle členskému státu upomínku. Pokud členský stát informace neposkytne do 20 pracovních dnů (ve staré verzi Kodexu do 15 pracovních dnů), Komise může rozhodnout na základě informací, které má k dispozici, může konstatovat zpětvzetí oznámení, dále může oslovit s žádostí o informace jiné zdroje ve smyslu čl. 7 procesního nařízení a v případě protiprávní podpory může vydat příkaz k poskytnutí informací. V případě, že Komise chce získat informace od příjemce, musí k tomu mít výslovný souhlas členského státu. Kromě výše uvedeného Komise má také obecnou pravomoc vyšetřovat a shromažďovat informace založené na judikatuře soudů Unie.

Formální vyšetřování může být přerušeno za výjimečných okolností na základě vzájemné dohody mezi Komisí a členským státem, a to především pokud členský stát chce sladit posuzované opatření či projekt s pravidly veřejné podpory či před unijními soudy probíhá řízení,

kteří by mohlo mít vliv na posouzení daného případu.

Do 18 měsíců od zahájení řízení Komise vyvine nejvyšší úsilí, aby přijala rozhodnutí. Pokud se Komise a členský stát domluví, může být tato lhůta prodloužena.

Stížnosti

Transparentní a účinné vyřizování stížností, které jsou předloženy Komisi, je důležité pro všechny zainteresované strany, a proto je nutno dodržovat postupy, které tímto cíli budou napomáhat. Stěžovatelé by měli používat formulář pro stížnosti a současně i zaslat nedůvěrnou verzi stížnosti. Prošetřování ze strany Komise může trvat dvanáct měsíců od obdržení stížnosti. Tato lhůta není právně závazná a odvíjí se od okolností každého případu. Komise je oprávněna stanovit různé stupně priority, na jejichž základě upřednostní určité opatření před jinými.

Týká-li se stížnost schválené podpory, která nemusí být oznámena, Komise se stěžovateli pokusí odpovědět do dvou měsíců od obdržení stížnosti.

Zcela nové oddíly v revidované verzi Kodexu

V revidovaném znění Kodexu oproti verzi z roku 2009 bylo přidáno několik nových oddílů: *Zjednodušený postup při jednoznačných případech*, *Plány hodnocení*, *Monitorování*, *Lepší koordinace a partnerství s členskými státy*.

Zjednodušený postup při jednoznačných případech

U jednoznačných případů může Komise souhlasit s uplatněním zjednodušeného postupu, a to pouze pokud dojde k prenotifikačním kontaktům o daném opatření podpory a pokud existují **nejméně tři již posouzená opatření, která jsou dostatečně podobná danému opatření, ke kterým vydala Komise rozhodnutí během deseti let před datem prenotifikace**. Komise může odmítnout použít zjednodušený postup, pokud například s ohledem na nedávnou judikaturu přehodnotí již posouzená, dostatečně podobná opatření, ke kterým vydala rozhodnutí. Dále k odmítnutí zjednodušeného postupu může dojít v případech, kdy by opatření mohlo být prospěšné společnosti, která je povinna vrátit veřejnou podporu.

V případech, kdy se uplatňuje zjednodušený postup, obvykle vydá Komise rozhodnutí v „krátké formě“ (*short-form decision*), a to do 25 pracovních dnů od data notifikace.

Plány hodnocení

Pozitivní účinky státní podpory by měly převážit možné negativní účinky na hospodářskou soutěž a obchod. Komise proto podporuje účinné hodnocení ex-post režimů podpor, které by mohly vést k významnému narušení hospodářské soutěže. U režimů podpor, které je třeba vyhodnotit na základě nařízení Komise (EU) č. 651/2014, musí členský stát poslat svůj hodnotící plán Komisi do 20 pracovních dnů od vstupu daného opatření v platnost. Komise vyhodnotí plán hodnocení, a pokud splní podmínky, schválí ho co nejdříve. U režimů podpor, které je

² Nařízení Rady (EU) 2015/1589, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 108 Smlouvy o fungování Evropské unie (kodifikované znění), *Úřední věstník Evropské unie* ze dne 24. 9. 2015, L 248, str. 9.

třeba notifikovat, musí členský stát předložit svůj plán hodnocení Komisi současně s oznámením. Komise posoudí plán hodnocení společně se samotným opatřením a rozhodnutí Komise se bude týkat jak plánu, tak opatření.

Monitorování

Díky SAM členské státy mají větší možnosti poskytnout podporu bez oznámení, a to zejména proto, že nařízení Komise (EU) č. 651/2014 (včetně revidované verze) se vztahuje na velké množství opatření. Pro docílení souladu opatření s předpisy v rámci celé Unie je důležité, aby Komise sledovala, jak členské státy uplatňují stávající režimy nebo režimy podpor, které byly oznámeny na základě některé z výjimek. Komise proto každý rok provádí monitorování dodržování souladu s pravidly veřejné podpory, a to na vybraném vzorku případů, u kterých provede kontrolu. Komise získá nezbytné informace prostřednictvím žádostí o informace u členských států. Členské státy mají na odpověď zpravidla lhůtu 20 pracovních dnů. V odůvodněných případech, například kdy je třeba poskytnout mimořádně velké množství informací, může být toto období delší. Komise se pokusí dokončit kontrolu opatření veřejné podpory do 12 měsíců od data první žádosti o informace.

Lepší koordinace a partnerství s členskými státy

S cílem posílit užší pracovní vztahy s členskými státy Komise vytvořila několik pracovních skupin sdružujících zástupce členských států i Komise. Pracovní skupiny se setkávají pravidelně a jejich cílem je výměna informací o praktických aspektech a zkušenostech získaných při uplatňování pravidel veřejné podpory. Dále se Komise snaží poskytovat členským státům školení o tématech veřejné podpory, pokud o školení členské státy požádají. V neposlední řadě Komise zřídila síť koordinátorů zemí (*network of country coordinators*) s cílem usnadnit každodenní kontakty s členskými státy.

Věříme, že revidovaná verze *Kodexu osvědčených postupů pro provádění řízení ve věcech kontroly veřejné podpory* přispěje ještě více k zefektivnění řízení o státní podpoře a současně ke zrychlení pracovních metod Komise. Revidovaná verze Kodexu zároveň „legalizuje“ některé instituty, jako je síť národních koordinátorů či jednání o portfoliu případů.

INFORMAČNÍ SYSTÉMY V OBLASTI VEŘEJNÉ PODPORY

Jana Staroňová, Vojtěch Horský

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže jako koordinační orgán v oblasti veřejné podpory využívá v rámci svých kompetencí čtyři informační systémy týkající se předmětné problematiky. Konkrétně se jedná o následující systémy:

- 1) Centrální registr podpor malého rozsahu - *registr de minimis* (dále jen „RDM“);
- 2) Interaktivní oznamování státní podpory – *State Aid Notification Interactive* (dále jen „SANI“);
- 3) Modul pro transparentnost udělování státní podpory – *Transparency Award Module* (dále jen „TAM“);
- 4) Informační systém evidující vyplacenou veřejnou podporu – *State Aid Reporting Interactive Tool* (dále jen „SARI“).

Role Úřadu se v jednotlivých systémech liší, a to s ohledem na pravomoci, které jsou Úřadu svěřeny a také podle toho, kdo systém vytvořil. Systémy lze tedy rozlišit na systémy vnitrostátní a systémy Evropské komise. Poskytovatelé, popřípadě příjemci nemají přístup do všech databází. Každá databáze byla založena za jiným účelem. Bližší specifikaci jednotlivých systémů uvádí tabulka 1.

Centrální registr podpory malého rozsahu

(„registr de minimis“ nebo „RDM“)

Popis systému

RDM je systém, který eviduje veškeré podpory poskytnuté na základě některého z nařízení o poskytování podpory malého rozsahu (de minimis). Umožňuje sledovat výši dosud čerpané podpory malého rozsahu, včetně vyčerpání limitu podpory malého rozsahu konkrétnímu podniku.

Podpora malého rozsahu (de minimis) je poskytována na základě následujících nařízení:

- nařízení Komise (EU) č. 1407/2013 ze dne 18. prosince 2013 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis.
- nařízení Komise (EU) č. 360/2012 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis udílenou podnikům poskytujícím služby obecného hospodářského zájmu.
- nařízení Komise (EU) č. 1408/2013 ze dne 18. prosince 2013 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis v odvětví zemědělství.
- nařízení Komise (EU) č. 717/2014 ze dne 27. června 2014 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis v odvětví rybolovu a akvakultury.

Podpora poskytnutá v souladu s některým z výše uvedených nařízení nepředstavuje veřejnou podporu ve smyslu článku 107(1) SFEU, neboť se předpokládá, že vzhledem k malé výši nemá potenciál narušit hospodářskou soutěž a obchod mezi členskými státy. Jednotlivá nařízení pak určují limit podpory de minimis, která může být za tři po sobě jdoucí účetní období poskytnuta jednomu podniku.¹ Podpora de minimis nepodléhá oznamovací povinnosti vůči Komisi a nemusí tedy být evidována v žádném ze systémů Komise. Nařízení nicméně stanovují, že pokud v členském státě neexistuje plně funkční centrální registr podpor de minimis, je nezbytné od příjemců podpory de minimis před jejím poskytnutím vyžadovat informace (ve formě čestného prohlášení) o veškerých podporách de minimis, které obdrželi v rozhodném období. V České republice existuje registr

¹ Podrobněji k problematice podpory de minimis viz například <http://www.uohs.cz/cs/verejna-podpora/podpora-de-minimis.html>.

Tabulka 1 Přehled systémů spravovaných Úřadem v oblasti veřejné podpory

Systém	Tvůrce systému	Účel	Přístup poskytovatelů	Role Úřadu
RDM	Česká republika	evidence podpor malého rozsahu	ANO	správce a koordinátor
SANI	Evropská komise	evidence oznámení veřejné podpory	NE	národní koordinátor
TAM	Evropská komise	evidence podpor rovných/ nad 500 000 EUR	ANO	národní koordinátor
SARI	Evropská komise	evidence vyplacené veřejné podpory	ANO (někteří poskytovatelé)	národní koordinátor

de minimis již od roku 2010, a proto odpadla povinnost zjišťovat tuto informaci prostřednictvím čestného prohlášení. Poskytovatel před poskytnutím podpory zjistí, jestli má příjemce volný limit pro podporu de minimis přímo z RDM. Úřad nedoporučuje, aby poskytovatel po příjemci vyžadoval čestné prohlášení, které obsahuje stejné údaje jako RDM. Takový požadavek představuje zbytečnou administrativní zátěž pro příjemce. Je totiž povinností každého poskytovatele (nikoliv příjemce), před poskytnutím podpory de minimis v RDM ověřit, že jeden podnik², kterému má být podpora poskytnuta, má volný limit de minimis. Po poskytnutí podpory malého rozsahu³ musí poskytovatel do pěti pracovních dní do RDM zanést údaje o poskytnuté podpoře. Zejména je nutné uvést příjemce, částku podpory, nařízení, na jehož základě byla podpora poskytnuta a den poskytnutí podpory⁴.

Registr de minimis tedy slouží k evidenci veškerých podpor malého rozsahu přičitatelných/poskytnutých českými subjekty. Český registr podpory malého rozsahu neeviduje podpory poskytnuté jiným členským státem Evropské unie, byť jsou poskytnuty českému příjemci sídlícímu v České republice. Každý členský stát má pro podporu de minimis vlastní limit, který sleduje ve vlastním registru nebo prostřednictvím čestných prohlášení.⁵

RDM tedy v zásadě umožňuje evidovat jednotlivé podpory de minimis, editovat původní záznamy o těchto podporách nebo je rušit. Obsahuje například i funkci, která umožňuje spočítat limit pro „jeden podnik“⁶. Do limitu de minimis je nezbytné promítnout přeměny společností, například pokud fúzí dvě společnosti, sčítají se i podpory de minimis, které v rozhodném období obdržely a započítávají se do limitu de minimis. Od září 2017 umožňuje RDM zaznamenávat přesuny podpor v důsledku takových přeměn společností a usnadňuje tak výpočet volného limitu podpory de minimis.⁷

Podrobnější popisy ve vztahu k RDM je možno nalézt v metodických dokumentech dostupných na webových stránkách Úřadu <http://www.uohs.cz/cs/verejna-podpo->

[ra/registr-de-minimis/metodicky-pokyn-k-registru.html](http://www.uohs.cz/cs/registr-de-minimis/metodicky-pokyn-k-registru.html). Popis, jak zacházet s aplikací RDM, je dostupný přímo v centrálním registru v *Příručce pro práci s aplikací RDM*.

Role Úřadu

RDM je národním registrem, který obsahuje data o podporách de minimis poskytnutých na základě nařízení 1407/2013 a 360/202 do široké škály oblastí. Obsahuje ale i údaje o podporách de minimis poskytnutých na základě nařízení 1408/2013 a 717/2014, do odvětví zemědělství a rybolovu. Koordinačním orgánem pro oblast rybolovu a zemědělství je Ministerstvo zemědělství (dále jen MZE⁸). Pro všechny ostatní oblasti je koordinačním orgánem Úřad.

Ve vztahu k registru de minimis role Úřadu představuje především kontrolu včasného zápisu do RDM a vedení správného řízení/ukládání pokut v případě, že poskytovatel podporu do RDM zaznamenal později než pět pracovních dní od jejího poskytnutí. Dále Úřad poskytuje metodická doporučení jak postupovat při poskytování podpory de minimis a jejím zápisu do RDM. V neposlední řadě Úřad zpracovává žádosti o přístup poskytovatelů do RDM, které následně odesílá na MZE, které jako technický správce uděluje žadateli do registru de minimis přístup. Naopak zajišťování přístupu příjemců podpory de minimis do RDM spadá zcela do gesce MZE.

Interaktivní oznamování státní podpory

(State Aid Notification Interactive - dále jen „SANI“)

Popis systému

SANI (interaktivní oznamování státní podpory) je internetová aplikace Evropské komise, která má zjednodušit způsob oznamování veřejné podpory, jež stanoví nařízení Komise (ES) č. 794/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se provádí nařízení Rady (EU) 2015/1589, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 108 Smlouvy o fungování Evropské unie. V rámci daného systému se Evropské komisi oznamují opatření od poskytovatelů podpor. Jedná se zejména o opatření podpory poskytnutá dle nařízení Komise (EU) č. 651/2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 SFEU prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem, a o opatření, která jsou oznamována Evropské komise na základě notifikačního či prenotifikačního řízení.

Role Úřadu

Úřad v rámci systému SANI zastává roli národního koordinátora. Před samotným oznámením opatření podpory Evropské komisi komunikuje Úřad s poskytovatelem a spolupracuje s ním na přípravě podkladových materiálů pro oznámení. Jakmile je možné považovat dokumenty za kompletní, oznámí Úřad opatření Evropské komisi v rámci systému SANI. Průběh oznamování a předběžného oznamování sestává z pěti hlavních kroků (vytvoření, zakódování, dokončení, podepsání a potvrzení), jak je znázorněno na obrázku 1. Všechny oznamovací formuláře v systému SANI odpovídají tištěným

2 Podrobněji k pojmu „jeden podnik“ viz *Metodická příručka k aplikaci pojmu „jeden podnik“ dle pravidel de minimis* dostupná na <http://www.uohs.cz/cs/verejna-podpora/registr-de-minimis/metodicky-pokyn-k-registru.html>.

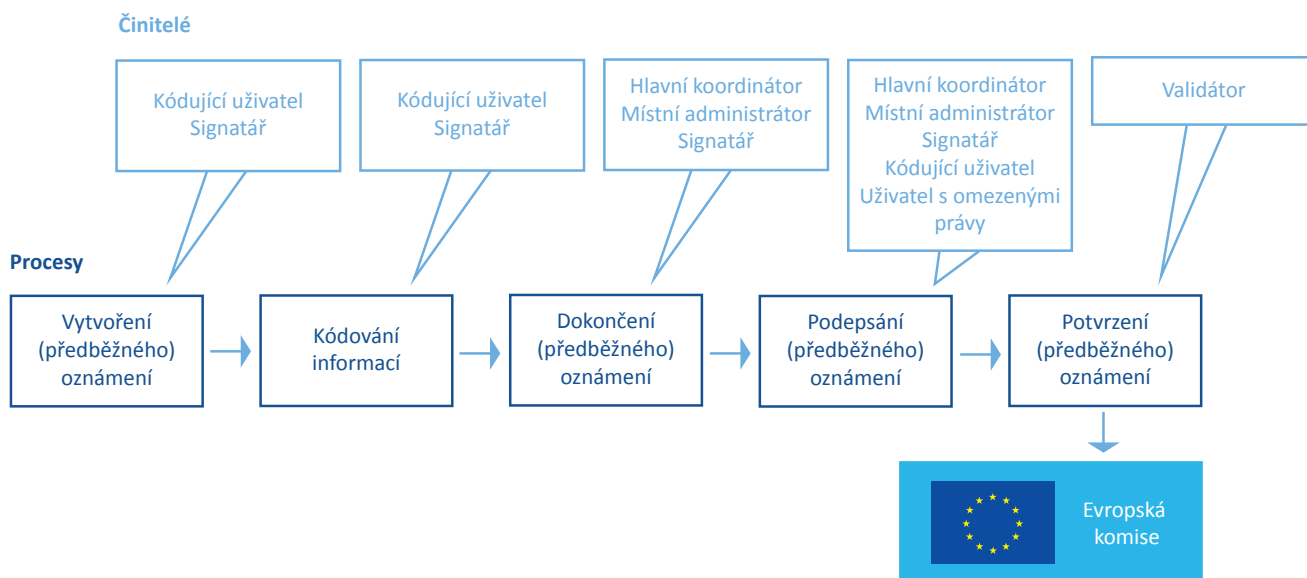
3 Den poskytnutí podpory je den, kdy příjemci vzniká právní nárok na podporu. Den poskytnutí podpory se tedy neváže na okamžik faktického vyplacení podpory, ale na okamžik, kdy nabyde účinků právní akt poskytnutí podpory, viz § 2 písm. h) zákona č. 215/2004 Sb.

4 Úplný seznam požadovaných údajů je zahrnut ve vyhlášce č. 465/2009 Sb., o údajích zaznamenávaných do centrálního registru podpor malého rozsahu.

5 Například při použití nařízení 1407/2013 může jeden podnik obdržet 200 000 eur od Německa a dalších 200 000 eur od České republiky, ale každý ze států si svoji podporu de minimis eviduje svým systémem.

6 „Jeden podnik“ z pohledu nařízení představuje i skupina podniků propojených způsobem popsaným v jednotlivých nařízeních, viz též *Metodická příručka k aplikaci pojmu „jeden podnik“ dle pravidel de minimis* dostupná na <http://www.uohs.cz/cs/verejna-podpora/registr-de-minimis/metodicky-pokyn-k-registru.html>.

7 Viz *Metodická příručka k rozdělování a spojování podniků z pohledu pravidel podpory de minimis a zaznamenávání údajů do centrálního registru podpor malého rozsahu* dostupná na <http://www.uohs.cz/cs/verejna-podpora/registr-de-minimis/metodicky-pokyn-k-registru.html>.

Obrázek 1 Schéma průběhu oznamování opatření podpory Evropské komisi prostřednictvím systému SANI⁸

formulářům uvedeným v přílohách příslušných nařízení. Tím je zajištěno jednoduché a bezproblémové kódování a podávání oznamovacích formulářů a podkladových dokumentů. Jakmile je opatření validováno, obdrží je příslušný útvar Evropské komise a zašle Úřadu evidenční číslo předmětného opatření podpory, které Úřad následně postoupí poskytovateli.

Modul pro transparentnost udělování státní podpory

(*Transparency Award Module - dále jen „TAM“*)

Popis systému

TAM je elektronický systém Evropské komise, který slouží k evidenci jednotlivých podpor přesahujících svou výší limity stanovené ve specifických předpisech orgánů Evropské unie. Vznikl v rámci modernizace pravidel pro veřejnou podporu za účelem větší transparentnosti ve vztahu k poskytování podpor. Povinností členských států je zajistit, aby se na souhrnné internetové stránce věnované veřejné podpoře zveřejňovaly specifikované údaje o jednotlivých podporách přesahujících svou výší limity stanovené v předpisech pro veřejnou podporu. Předmětná povinnost se týká pouze podpor poskytnutých na základě předpisů uvedených v tabulce 2 a rovnajících se či přesahujících svou výší stanovený limit.

Systém TAM využívá 24 členských států. Zbýlé členské státy (Itálie, Španělsko, Polsko, Rumunsko) předmětnou povinnost zajišťují v rámci národních evidenčních systémů veřejné podpory. Systém je svou strukturou přizpůsoben národním pravidlům všech členských států, které daný systém využívají s ohledem na centralizovanou či decentralizovanou kontrolu veřejné podpory v jednotlivých členských státech.

Role Úřadu

Úřad v systému TAM zastává roli národního koordinátora. Zřizuje poskytovatelům přístup do daného systému a plní v rámci systému koordinační, monitorující a poradenskou roli. Povinnost zaznamenávat údaje do systému je na poskytovatelích jednotlivých podpor.

Role poskytovatele

Poskytovatel v rámci systému TAM má evidenční povinnost. Informace o poskytnutí podpory se zveřejní nejpozději **ve lhůtě šesti měsíců od poskytnutí podpory**. V případech kumulovaných podpor začíná šestiměsíční lhůta běžet od data poskytnutí podpory, na základě které příjemce dosáhl prahové hodnoty. U podpory ve formě daňových zvýhodnění se informace zveřejňuje **ve lhůtě jednoho roku od data, k němuž se předkládá daňové přiznání**. Poskytovatel zastává roli správce, vyplňovatele, schvalovatele a případně také pasivního uživatele. Každá role má svá specifika. Úřad zřizuje poskytovateli pouze roli správce, který následně zřizuje přístup do systému pro ostatní uživatele.

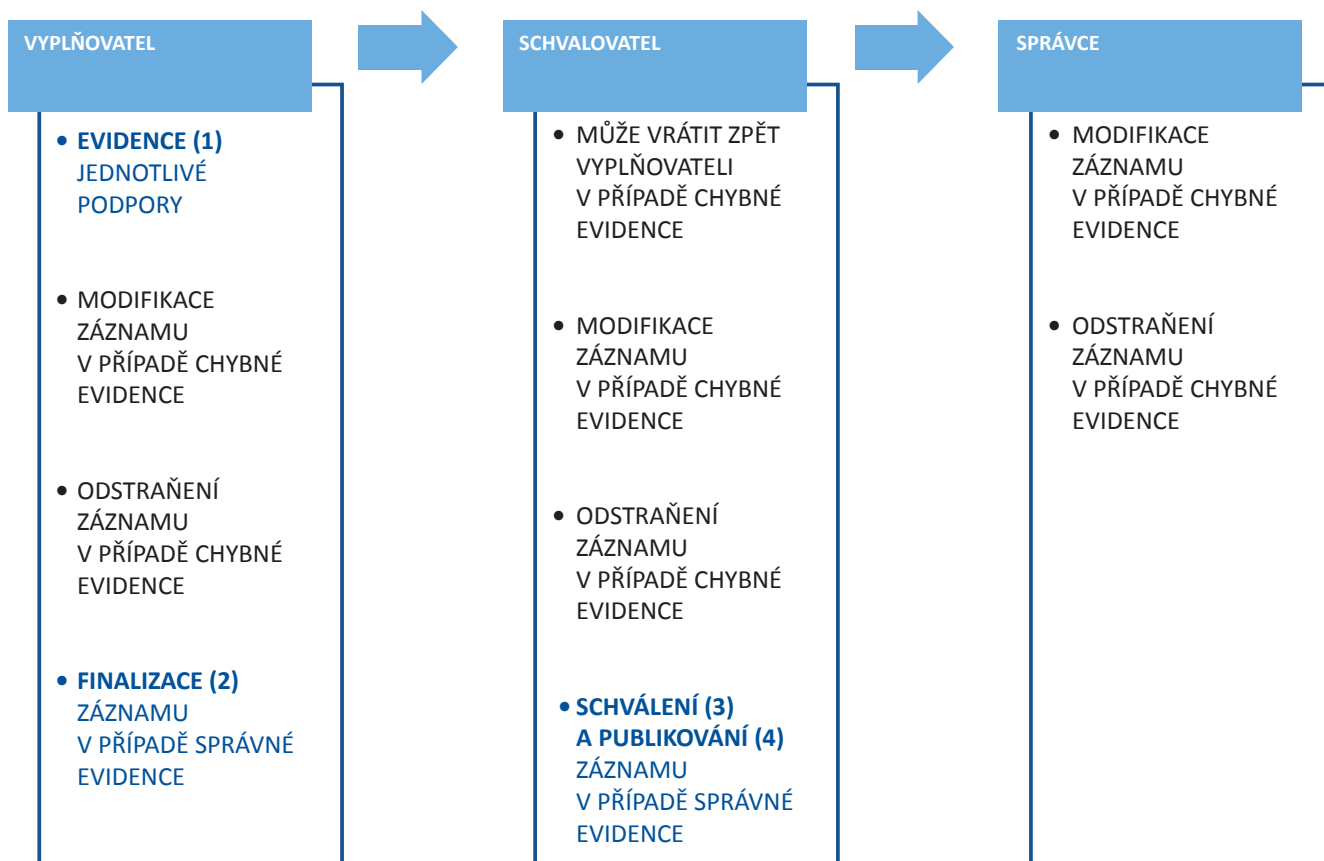
Základní specifikace jednotlivých rolí poskytovatele v rámci systému TAM

Role správce - uživatel zřizuje přístup do systému pro konkrétní uživatele v rámci své organizace včetně přidělení konkrétních rolí uživatelům a může měnit údaje zadané uživateli.

Role vyplňovatele - uživatel může číst, vkládat a měnit jím zadané údaje (měnit údaje je možné pouze před finalizací zápisu) a finalizovat zápis.

Role schvalovatele - uživatel schvaluje či upravuje finalizovaný zápis (úprava finalizovaného zápisu je možná pouze před schválením zápisu), čte finalizované informace, může odmítnout a vrátit zápis vyplňovateli, podepisuje zápis před zveřejněním.

⁸ Zdroj: Příručka pro uživatele aplikace SANI z členských států.

Obrázek 2 Procesní znázornění povinnosti transparentnosti podpor dle jednotlivých rolí

Role pasivního uživatele - uživatel může pouze číst zápisy, není mu umožněn zápis či jeho změna.

Zaznamenávání údajů o jednotlivých podporách do systému TAM má čtyři fáze: **evidenci, finalizaci, schválení a publikování** (viz obrázek 2).

Metodické dokumenty a další informace týkající se evidence jednotlivých podpor do systému TAM naleznete na webových stránkách Úřadu <http://www.uohs.cz/cs/verejna-podpora/evidencni-povinnost-poskytovate-lu-transparentnost-podpor.html>.

Informační systém evidující vyplacenou veřejnou podporu

(State Aid Reporting Interactive Tool – dále jen „SARI“)

Popis systému

SARI je systém, jehož prostřednictvím se Komisi podává výroční zpráva o částkách skutečně vyplacené veřejné podpory. Veřejná podpora je nejprve oznámena prostřednictvím systému SANI (viz výše) a následně se automaticky převádí do systému SARI.

Do SARI se zadávají údaje o vyplacených podporách i po skončení doby trvání opatření. Typická je situace, kdy na základě právního aktu z jednoho roku, získá příjemce právní nárok na podporu, ale ta je mu vyplacena až po splnění určitých podmínek i s odstupem několika let od účinnosti zmíněného prvního aktu.

V případě schválených veřejných podpor ukládá článek 6 nařízení Komise (ES) č. 794/2004, kterým se provádí nařízení Rady (EU) 2015/1589, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 108 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „nařízení Komise (ES) č. 794/2004“) předkládat v elektronické podobě zprávy o podporách vyplacených v předchozím roce. Zde je nutné zdůraznit, že se jedná o podpory skutečně vyplacené⁹ nikoliv jen poskytnuté¹⁰. Zákon v § 5 odst. 1 písm. a) ukládá povinnost poskytovatelům podpory předložit Úřadu do 30. 4. daného roku informace o veřejných podporách poskytnutých (rozuměj vyplacených) v předcházejícím kalendářním roce a o probíhajících programech veřejné podpory. Dle zákona je poskytovatel povinen oznámit v rámci výroční zprávy i to, že v daném roce nevyplatil v rámci oznámené veřejné podpory žádné prostředky. Informační povinnost vůči Komisi je plněna prostřednictvím systému SARI. V rámci SARI je tedy evidována většina schválených a vyplacených veřejných podpor. Neevidují se v něm například podpory poskytnuté podle rozhodnutí Komise o použití čl. 106 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie na státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby udělené

9 Může se jednat i o jiné formy podpory než přímou dotaci, například o odpuštění poplatku atd.

10 Poskytnutím podpory se rozumí okamžik, kdy na ni vzniká právní nárok. Podpora tedy může být poskytnuta i s dlouhým předstihem před tím, než je vyplacena.

určitým podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu¹¹ ani podpory de minimis.

Role Úřadu

SARI je systémem Evropské komise. Úřad koordinuje sběr dat o veřejných podporách a následně informace předává Komisi. Sběr dat ze strany Úřadu se provádí v zásadě dvěma způsoby 1) poskytovatelé zadávají údaje do SARI sami; 2) údaje od poskytovatelů zaznamenává do SARI Úřad.

1) Poskytovatelům velkého množství podpor¹² Úřad zřizuje trvalý přístup do systému SARI. Pověření pracovníci poskytovatele pak do systému vyplňují zejména¹³ údaje o skutečně vyplacených podporách za předchozí rok, nastavují členění dat například dle regionů a nástrojů podpory u podpor, o kterých je v daném roce podávána zpráva poprvé, a oznamují ukončení jednotlivých případů/programů veřejné podpory. Úřad jim při práci se SARI poskytuje podporu.

2) V případě poskytovatelů, kteří nemají přímý přístup do systému SARI, jsou data sbírána Úřadem prostřednictvím formuláře pravidelně zveřejňovaného na stránkách Úřadu. Předmětný formulář poskytovatel upraví dle vyplácených podpor a zašle Úřadu. V případě nejasností nebo nedostatečných informací Úřad poskytovatele kontaktuje a asistuje mu při správném vyplnění formuláře. Údaje poskytnuté prostřednictvím formulářů zadává do SARI pověřený pracovník Úřadu.

Po té, co jsou v SARI zanesena veškerá data o vyplacených veřejných podporách, Úřad ve spolupráci se Stálým

zastoupením České republiky při Evropské unii předá prostřednictvím systému data Evropské komisi. Komise následně může oslovit Úřad s žádostí o vysvětlení některých nejasností (například příliš vysoké částky podpory v některém opatření) nebo o doplnění některých údajů. Úřad v takovém případě osloví poskytovatele a odpovědi zašle Komisi. Není-li dalších připomínek ze strany Komise, lze tím považovat informační povinnost prostřednictvím SARI za daný rok za splněnou. Data obdržená v rámci výročních zpráv Komise zpracovává do statistik a přehledů a zveřejňuje jako tzv. Scoreboard na svých webových stránkách: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/scoreboard/index_en.html.

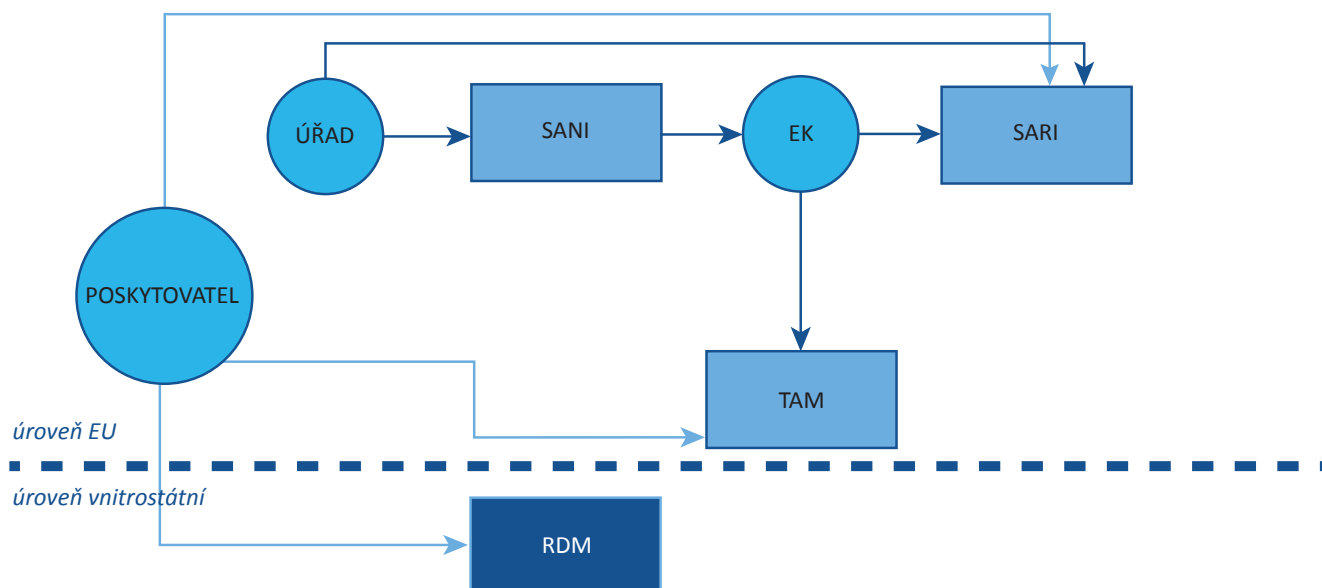
Provázanost systémů

Poskytovatel spolupracuje s Úřadem při oznamování opatření Evropské komisi. Údaje o opatření vkládá Úřad do systému SANI, se kterým dále pracuje Evropská komise a převádí je do systému SARI a systému TAM. Úřad, na základě informací obdržených od poskytovatelů v rámci povinnosti ročního hlášení o vyplacené výši podpory, eviduje obdržené údaje do systému SARI. Poskytovatelé velkého množství podpor mají možnost evidovat údaje do systému SARI samostatně. Dále poskytovatel plní evidenční roli v rámci systému TAM i RDM (viz obrázek 3).

11 Blíže ke službám obecného hospodářského zájmu viz <http://www.uohs.cz/cs/verejna-podpora/služby-obecneho-hospodarskeho-zajmu-sgei.html>.

12 Většinou ministerstva.

13 Pro kompletní výpis požadovaných informací viz článek 5 nařízení Komise (ES) č. 794/2004.

Obrázek 3 Schéma provázanosti informačních systémů v oblasti veřejné podpory

Tabulka 2 Přehled specifických předpisů a stanovených limitů povinnosti transparentnosti podpor

Název předpisu	Povinnost od	Výše limitu
Nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem	1. 7. 2016	> 500 000 EUR
Nařízení Komise (EU) č. 702/2014 ze dne 25. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie prohlašují určité kategorie podpory v odvětvích zemědělství a lesnictví a ve venkovských oblastech za slučitelné s vnitřním trhem	1. 7. 2016	> 60 000 EUR v odvětví zemědělské prvovýroby > 500 000 EUR v odvětví zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh, lesnictví, činnosti mimo působnost čl. 42 SFEU (non-annex)
Nařízení Komise (EU) č. 1388/2014 ze dne 16. prosince 2014, kterým se určité kategorie podpory pro podniky působící v oblasti produkce, zpracování a uvádění produktů rybolovu a akvakultury na trh prohlašují za slučitelné s vnitřním trhem podle článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie	1. 1. 2017	> 30 000 EUR v odvětví produkce, zpracování a uvádění produktů rybolovu a akvakultury na trh
Pokyny k regionální státní podpoře na období 2014–2020 (2013/C 209/01)	1. 7. 2016	≥ 500 000 EUR
Pokyny pro státní podporu v oblasti životního prostředí a energetiky na období 2014–2020 (2014/C 200/01)	1. 7. 2016	≥ 500 000 EUR
Pokyny EU k použití pravidel státní podpory ve vztahu k rychlému zavádění širokopásmových sítí (2013/C 25/01)	1. 7. 2016	≥ 500 000 EUR
Sdělení Komise o státní podpoře filmů a dalších audiovizuálních děl (2013/C 332/01)	1. 7. 2016	≥ 500 000 EUR
Sdělení Komise - Kritéria pro analýzu slučitelnosti státní podpory, která má podpořit realizaci významných projektů společného evropského zájmu, s vnitřním trhem (2014/C 188/02)	1. 7. 2016	≥ 500 000 EUR
Pokyny ke státní podpoře letišť a leteckých společností (2014/C 99/03)	1. 7. 2016	≥ 500 000 EUR
Pokyny k státní podpoře investic v rámci rizikového financování (2014/C 19/04)	1. 7. 2016	≥ 500 000 EUR
Rámec pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (2014/C 198/01)	1. 7. 2016	≥ 500 000 EUR
Pokyny Evropské unie ke státní podpoře v odvětvích zemědělství a lesnictví a ve venkovských oblastech na období 2014–2020 (2014/C 204/01)	1. 7. 2016	≥ 60 000 EUR v odvětví zemědělské prvovýroby ≥ 500 000 EUR v odvětví zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh, lesnictví, činnosti mimo působnost čl. 42 SFEU (non-annex)
Pokyny pro posuzování státní podpory v odvětví rybolovu a akvakultury (2015/C 217/01)	1. 7. 2017	≥ 30 000 EUR v odvětví produkce, zpracování a uvádění produktů rybolovu a akvakultury na trh
Pokyny pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci nefinančních podniků v obtížích (2014/C 249/01)	1. 7. 2016	≥ 500 000 EUR ≥ 60 000 EUR v odvětví zemědělské prvovýroby

Veřejné orgány jednající jako regulátoři a absence „veřejné podpory“¹

Gabriela Kinclová

Na sklonku ledna letošního roku vydala Evropská komise rozhodnutí ve věci stížnosti na údajnou podporu českým poskytovatelům reklamního prostoru (založenou zákazem venkovní reklamy podél dálnic a silnic I. třídy) se závěrem o nepřítomnosti veřejné podpory, které je zajímavé ojedinělou argumentací, s níž se lze setkat pouze v několika málo rozhodnutích Evropské komise. Staví totiž zejména na skutečnosti, že stát za určitých okolností nemusí jednat tak, jak odpovídá obvyklým zásadám vylučujícím veřejnou podporu, totiž s cílem maximalizovat výnosy, a přesto takové jednání nevyvolává účinky v podobě založení veřejné podpory. Tyto okolnosti, které odůvodňují na první pohled překvapivý úsudek o nepřítomnosti veřejné podpory, jsou spojené s rolí státu jako regulátora. Cílem tohoto článku je přiblížit, kdy lze jednání veřejných orgánů považovat za jednání totožné s rolí regulátora, a za jakých podmínek může být v takovém případě opatření „podpory“ považováno za opatření, které nezakládá veřejnou podporu.

Se stručnou zmínkou o postavení státu jako regulátora se můžeme setkat ve sdělení Komise o pojmu státní podpora uvedeném v čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie². Evropská komise se touto rolí zabývá v souvislosti s rozbořením pojmu státních prostředků, jako jednoho ze znaků vymezujících veřejnou podporu. Podpora totiž nemusí nutně představovat přímý přesun prostředků v podobě dotací, zvýhodněných půjček, příspěvků, darů atp. Převodem státních prostředků je také takové jednání, kterým se stát vzdává příjmů, na které má jinak nárok (typickým příkladem je prominutí daní či jiných povinných, zákonem uložených odvodů). Obvykle je z takového chování státu vyvozována rovněž výhoda pro podniky, kterým plyne prospěch z nižších plateb ve prospěch státu (právě proto, že stát vyšší platby nepožaduje). Pokud je ovšem stát k takovému jednání veden tím, že plní roli regulátora, pak je zaujímán zcela jiný pohled na věc.

Role regulátora znamená, že stát plní úkol, který přísluší pouze jemu, přičemž sleduje cíle v oblasti regulace. Praktickým příkladem, který uvádí dostupná

rozhodovací praxe evropských orgánů, je například přidělování licencí na využití radiových frekvencí či regulace automobilového provozu. Do oblasti působnosti pravidel veřejné podpory takové jednání nespadá i přesto, že stát nesleduje maximalizaci výnosů. Musí být ovšem navíc splněno, že výběr určitých podniků probíhá na základě kvalitativních kritérií, která jsou stanovena předem transparentním a nediskriminačním způsobem - se všemi dotčenými hospodářskými subjekty je tedy zacházeno v souladu se zásadou zákazu diskriminace - a navíc existuje neodmyslitelná souvislost mezi dosažením účelu regulace a vzdáním se příjmů.³

Ačkoli by stát měl být, a zpravidla také bývá veden ve svém chování snahou zajistit co nejvyšší příjem pro státní pokladnu, v určitých případech by takové chování bylo v přímém rozporu s naplněním cílů, které stát sleduje v oblasti regulace.

Konkrétně ve výše zmíněném lednovém rozhodnutí Evropské komise namítal stěžovatel mimo jiné to, že zákazem billboardů a podobných forem reklamy podél vybraných komunikací vzniká státu ztráta odpovídající ušlému nájemnému, neboť venkovní reklama byla umístována na veřejných pozemcích, které stát úplatně pronajímá poskytovatelům reklamy. Tento důsledek chápe stěžovatel jako převod státních prostředků.

Stát návrhem příslušné zákonné úpravy sledoval zajištění vyšší bezpečnosti provozu, tedy cíl regulační povahy, kterého ovšem nebylo možné dosáhnout bez toho, aby se zřekl příjmů z dosavadních nájemných smluv uzavřených s poskytovateli reklamního prostoru. Evropská komise uznala, že ušlé nájemné je neoddělitelně spojeno s cílem zvýšení bezpečnosti silničního provozu, kterého hodlá stát dosáhnout zákazem venkovní reklamy. Česká republika tedy jednala v daném případě jako regulátor a sledovala tím legitimní veřejný cíl.⁴

Judikatura soudních orgánů Evropské unie uvádí, že důsledek v podobě nižších příjmů pro stát, vyplývající z uplatnění zákonného opatření regulační povahy, nepředstavuje převod státních prostředků, pokud je neoddělitelně spojený s jeho prováděním. Jinými slovy, pokud není možné cíle regulace dosáhnout bez dopadu do příjmů státu, pak není tento negativní finanční efekt považován za převod státních prostředků. V českém případě se tato skutečnost potvrdila.

Evropská komise rovněž ověřila nediskriminační povahu opatření. Posoudila, že regulačním opatřením stát nezvýhodnil žádné podniky, neboť zákaz reklamy se

1 Sousedním „veřejná podpora“ se v tomto článku rozumí podpora spadající pod vymezení čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie.

2 Sdělení Komise o pojmu státní podpora uvedeném v čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie, *Úřední věstník Evropské unie* ze dne 19. 7. 2016, C 262, str. 1.

3 Viz sdělení Komise o pojmu státní podpora uvedeném v čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie, odst. 54.

4 Viz rozhodnutí Evropské komise ve věci SA.48856 – Údajná podpora českým poskytovatelům reklamního prostoru ze dne 29. 1. 2018, odst. 23.

Financování školního stravování v České republice

Jana Možná

vztahuje na všechny poskytovatele reklamy bez rozdílu. Regulační opatření je tedy transparentní a nediskriminační, přestože prakticky dopadá pouze na omezený okruh subjektů, které měly se státem uzavřené nájemní smlouvy na využití veřejných pozemků podél dotčených komunikací pro účely umístění svých reklamních zařízení.

Regulačním opatřením zavedená jediná výjimka pro umístění reklamního zařízení označujícího provozovnu, která se nachází do 200 metrů od zmíněného zařízení, není podle Evropské komise rovněž diskriminační, neboť předem nevyklučuje žádného poskytovatele reklamního prostoru. Jakýkoli subjekt, včetně stěžovatele, který tuto podmínku splní, tedy bude moci v silničním ochranném pásmu umísťovat reklamu pro provozovnu umístěnou ve vzdálenosti do 200 metrů od této reklamy. Podmínky pro danou výjimku jsou tedy dostatečně obecné a neselektivní. Není tedy založen důvod k pochybnostem o tom, že dané regulační jednání státu vyhovuje všem podmínkám stanoveným judikaturou pro vynětí tohoto jednání z působnosti pravidel pro veřejnou podporu.

Ačkoli v českém případě bylo jednání státu jako regulátora, které nespadá pod čl. 107 odst. 1 *Smlouvy o fungování Evropské unie*, Evropskou komisí potvrzeno, nebývá tomu tak vždy, přestože se členský stát může domnívat, že svým jednáním spojeným se ztrátou příjmů zmíněnou roli regulátora plní.

To byl případ Nizozemska⁵, které poskytlo bez protihodnoty volně obchodovatelné povolenky na emise určité skupině podniků. S tím spojené vzdání se finančních příjmů nebylo ovšem podle názoru soudu neoddělitelně spojené s cílem opatření, neboť stát měl možnost volby povolenky, které z důvodu své obchodovatelnosti měly hospodářskou hodnotu, buď bezplatně přidělit, prodat nebo vydražit. Příjmové ztráty tedy nebyly pouhým důsledkem realizace dotčeného opatření, ale byly prostředkem pro poskytnutí výhody vybraným podnikům.

Závěrem lze tedy shrnout, že rovněž při zkoumání role státu (veřejného orgánu) jako regulátora nemusí být závěr o nepřítomnosti veřejné podpory vždy zcela zřejmý. Nelze se obejít bez *objektivního* posouzení všech prvků, které jsou předpokladem pro potvrzení absence veřejné podpory.

Dne 4. 6. 2018 Evropská komise vydala rozhodnutí ve věci Státní podpora SA. 38651 (2017/NN) – *Poskytování stravovacích služeb ve školách v České republice*, kterým reagovala na obdrženou stížnost, dle které financování stravovacích služeb na základních a středních školách v České republice (dále jen „školní stravování“) představuje veřejnou podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 *Smlouvy o fungování Evropské unie* (dále jen „SFEU“). Stížnost napadala celý systém financování školního stravování a jmenovitě pak financování školního stravování ve školách v Bystřici nad Pernštejnem.

Financování školního stravování upravují české právní předpisy, zejména zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školní zákon), zákon č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, a vyhláška č. 107/2005 Sb., o školním stravování. Školním stravováním se rozumí stravovací služby pro děti, žáky, studenty a další osoby, jimž je poskytováno stravování v rámci hmotného zabezpečení, plného přímého zaopatření, nebo v rámci preventivně výchovné péče formou celodenních služeb nebo internátních služeb.¹ Povinnost poskytovat školní stravování mají veřejné i soukromé školy², přičemž školní stravování může škola zajišťovat sama nebo prostřednictvím jiného externího subjektu (školského zařízení, jehož hlavní činností je poskytování školního stravování, například společnosti Scolarest). Poskytovatelům školního stravování se přidělují dotace ze státního rozpočtu, a to na základě počtu osob, jimž je školní stravování poskytováno. V případě, že škola nebo školské zařízení poskytuje stravování i jiným osobám (široké veřejnosti) v rámci své doplňkové činnosti, může se tak dít pouze časově nebo prostorově odděleně od školního stravování. Na stravovací služby poskytované široké veřejnosti v rámci doplňkové činnosti se dotace ze státního rozpočtu neposkytují. Dotace na školní stravování jsou poskytovány ve formě záloh, jsou průběžně upravovány dle skutečného počtu školních strávníků a poskytovatelé školního stravování musí předkládat výkazy svědčící o způsobu užití těchto dotací.

Z ustálené judikatury³ vyplývá, že stát tím, že zavede a udržuje takový veřejný vzdělávací systém financovaný

1 § 1 vyhlášky č. 107/2005 Sb., o školním stravování.

2 Veřejnou školou Evropská komise ve svém rozhodnutí rozumí školu provozovanou státem, krajem, obcí, svazkem obcí, registrovanou církví nebo náboženskou společností. Soukromou školou Evropská komise ve svém rozhodnutí rozumí školu zřízenou jako právní subjekt, který nezřizuje stát, kraj, obec, svazek obcí, registrovaná církev nebo náboženská společnost.

3 Viz například rozsudek Soudního dvora ze dne 11. září 2007, Komise v. Německo, C-318/05, ECLI:EU:C:2007:495, bod 68; rozsudek Soudního dvora ze dne 27. září 1988, Belgie v. Humbel a Edel, C-263/86, ECLI:EU:C:1988:451, bod 19; rozsudek Soudního dvora ze dne 7. prosince 1993, Wirth v. Landeshauptstadt Hannover, C-109/92, ECLI:EU:C:1993:916, bod 15.

5 Rozsudek Soudního dvora ze dne 8. září 2011, Komise v. Nizozemska, C-279/08 P, bod 88 a následující.

zpravidla z veřejného rozpočtu, a nikoliv žáky nebo jejich rodiči, se nehodlá věnovat výkonu činnosti za úplatu, ale plní vůči svému obyvatelstvu své poslání v oblasti sociální, kulturní a vzdělávací. Nehospodářská⁴ povaha veřejného vzdělávání není v zásadě ovlivněna skutečností, že žáci nebo jejich rodiče musí někdy platit za výuku nebo za zápis poplatky, které přispívají k úhradě provozních výdajů systému. Tyto finanční příspěvky často pokrývají jen zlomek skutečných nákladů na službu, a nelze je proto chápat jako úplatu za poskytovanou službu. Nemění tedy neehospodářskou povahu služby všeobecného vzdělávání, která je financována převážně z veřejných zdrojů.

Evropská komise ve svém rozhodnutí rozlišuje situace, kdy je školní stravování poskytováno samotnou školou (veřejnou či soukromou) a situace, kdy je školní stravování zajišťováno prostřednictvím externího soukromého provozovatele stravování.

Pokud jde o financování školního stravování zajišťovaného samotnými školami (veřejnými i soukromými), Evropská komise ve svém rozhodnutí dospěla k závěru, že dotace poskytované ze státního rozpočtu na tuto činnost nepředstavují veřejnou podporu. Poskytování školního stravování školami pro žáky a studenty v České republice totiž nepředstavuje hospodářskou činnost, jelikož je součástí českého vzdělávacího systému a plní vzdělávací účel. Školní stravování je poskytováno za obecným účelem zajištění hmotného zabezpečení žáků a studentů během jejich pobytu ve škole,⁵ a to s cílem zajistit zdravou výživu. Skutečnost, že studenti musí za každé poskytnuté jídlo platit částku stanovenou na základě celorepublikových normativů, která pokrývá cenu surovin, nemá dle Evropské komise vliv na neehospodářskou povahu činnosti školního stravování. Cena placená studenty pokrývá pouze zlomek výdajů na školní stravování a nelze ji tedy považovat za odměnu za poskytnutou službu.

Naopak pokud je o školní stravování zajišťované externími soukromými provozovateli stravování, Evropská komise podotkla, že tito soukromí provozovatelé poskytují školní stravování zpravidla jako součást své obecné činnosti nabídky služeb na trhu v hospodářské soutěži s jinými poskytovateli, kteří nabízejí podobné služby. Školní stravování poskytované těmito soukromými provozovateli tak nelze dle Evropské komise považovat za součást českého vzdělávacího systému; soukromí provozovatelé mohou vykonávat hospodářskou činnost a představovat podnik ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU. Evropská komise dospěla v oblasti financování školního stravování poskytovaného soukromými provozovateli stravování k závěru, že dotace na tuto činnost představují převod státních prostředků a jsou přičitatelné státu. Jelikož dotace se udělují jednotlivě vybraným soukromým poskytovatelům stravování na základě dohody mezi soukromým provozovatelem stravování a školou, opat-

ření je selektivní. Celostátní systém dotací udělovaných soukromým provozovatelům stravování na poskytování školního stravování má dle Evropské komise potenciál ovlivnit obchod uvnitř Evropské unie a narušuje, respektive může narušit hospodářskou soutěž.

Evropská komise dále posoudila, zda dotace na financování školního stravování poskytované těmito soukromým provozovatelům představují výhodu. Výhodu (a tedy i veřejnou podporu) je možné vyloučit, pokud příjemce veřejných prostředků vykonává veřejnou službu za vyrovnávací platbu poskytnutou v souladu se čtyřmi kritérii stanovenými Soudním dvorem ve věci Altmark.⁶ Ovšem vzhledem k tomu, že v daném případě nebylo prokázáno, že výběr soukromého poskytovatele stravování probíhal v rámci řízení o zadání veřejné zakázky, umožňujícího vybrat zájemce schopného poskytovat tyto služby za nejmenších nákladů pro územně správní celek, a současně nebylo prokázáno, že výše vyrovnávací platby byla stanovena na základě analýzy správně řízeného podniku ve stejném sektoru s přihlédnutím k příjmům a přiměřenému zisku, Evropská komise konstatovala, že nelze vyloučit, že soukromým provozovatelům stravování byla poskytnuta výhoda. Financování školního stravování, které je žákům a studentům škol poskytováno prostřednictvím externího soukromého provozovatele stravování, tak dle Evropské komise představuje veřejnou podporu, která je však slučitelná s vnitřním trhem dle *Rámce pro služby obecného hospodářského zájmu*⁷ a čl. 106 odst. 2 SFEU.

Evropská komise se zabývala rovněž otázkou financování stravovacích služeb nabízených široké veřejnosti veřejnými a soukromými školami a soukromými provozovateli stravování v rámci jejich doplňkové činnosti, přičemž dospěla k závěru, že na tyto služby nejsou dotace ze státního rozpočtu poskytovány a tyto služby tedy nejsou financovány ze státních prostředků, neboť příjemci dotací účtují odděleně o své hlavní činnosti (poskytování školního stravování) a o činnosti doplňkové (poskytování stravovacích služeb široké veřejnosti) a nejedná se tak o veřejnou podporu.

4 Pokud je v příspěvku použit termín „nehospodářská“ povaha, je tím rozuměno „neekonomická“ povaha činností.

5 § 122 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání.

6 Rozsudek Soudního dvora ze dne 24. července 2003, C-280/00 Altmark Trans GmbH a Regierungspräsidium Magdeburg v. Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH, EU:C:2003:415.

7 Sdělení Evropské unie pro státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby, *Úřední věstník Evropské unie* ze dne 11. 1. 2012, C 8, str. 15.

VÝBĚR Z ROZHODOVACÍ PRAXE SOUDNÍHO DVORA EVROPSKÉ UNIE

Michael Kincl, asistent soudce Nejvyššího soudu České republiky¹

Stalo se pravidlem, že oblast veřejné podpory se neustále vyvíjí. Z tohoto důvodu je správná aplikace příslušných předpisů do značné míry závislá na aplikační praxi kompetentních institucí Evropské unie, která dává především poskytovatelům veřejných prostředků návod, jak v daných věcech postupovat. V tomto ohledu jsou důležitá nejen rozhodnutí Evropské komise, ale i rozsudky Tribunálu či Soudního dvora Evropské unie.

Jak to však s rozhodovací praxí či soudní judikaturou bývá, vztahují se vždy na konkrétní případ. Proto je při jejich aplikaci nezbytné mít na zřeteli, že podmínky v jednotlivých členských státech Evropské unie jsou rozdílné a dané rozhodnutí nemusí být v jiném členském státě plně aplikovatelné. Existují však i rozhodnutí s obecnou platností, o něž lze postup poskytovatele plně opřít.

Rozsudek Soudního dvora ve věci C-74/16 Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania v Ayuntamiento de Getafe

Jedním s univerzálně použitelných rozhodnutí je rozsudek Soudního dvora ve věci C-74/16. Jednalo se o věc řešenou na základě žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce na základě čl. 267 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“), kterou podal provinciální správní soud č. 4 sídlící v Madridu. Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Kongregací dobročinných škol v provincii Betania (jde o určitý druh církevní instituce, v textu bude dále označena jako „kongregace“) a obcí Getafe (dále jen „obec“). Předmětem sporu bylo odmítnutí žádosti kongregace ze strany obce o vrácení částky, kterou kongregace uhradila jako daň ze staveb, zařízení a stavebních prací (dále jen „daň“). Ve Španělsku totiž na základě mezinárodní smlouvy se Svatým stolcem a vnitrostátních předpisů platí osvobození od daní pro různé církevní instituce. Toto osvobození se však nevztahuje na příjmy z hospodářské činnosti a provozování majetku. V tomto kontextu je třeba říci, že vzhledem k tomu, že jde o rozhodnutí o předběžné otázce, Soudní dvůr v rozsudku nečinil meritorní závěry, ale dal zmíněnému španělskému soudu doporučení jak postupovat.

Přínos tohoto rozsudku spočívá především v tom, že Soudní dvůr se zabýval problematikou naplnění znaků veřejné podpory ve vztahu k činnosti církve (církevní instituce), což může být inspirující pro poskytovatele v České republice.

Kongregace požádala o povolení pro úpravu a rozšíření budovy školy (La Inmaculada), v níž se nachází posluchárna určená zejména pro pořádání zasedání, kurzů a přednášek tak, aby posluchárna měla kapacitu 450 míst k sezení. Povolení bylo uděleno a kongregace uhradila daň ve výši 23 730,41 eur. Následně požádala o vrácení zaplacené daně, což příslušný daňový úřad odmítl s odůvodněním, že osvobození nelze použít, neboť daň byla uhrazena v souvislosti s činností, která nesouvisí s náboženskými cíli katolické církve. Rozhodnutí daňového úřadu bylo potvrzeno i odvolacím orgánem. Z tohoto důvodu se kongregace obrátila na uvedený soud. Ten dospěl k závěru, že věc je rovněž třeba řešit z hlediska pravidel Evropské unie upravujících poskytování veřejné podpory. Proto Soudnímu dvoru položil otázku, zda je osvobození katolické církve od daně spojené se stavebními pracemi prováděnými na nemovitostech určených k výkonu hospodářských činností, které nemají výhradně náboženský účel v rozporu s čl. 107 odst. 1 SFEU.

Jednou z klíčových otázek, kterou pravidelně poskytovatelé veřejné podpory řeší, bylo, zda aktivity vykonávané církví mohou představovat aktivity ekonomické (hospodářské) a církev je tudíž třeba považovat za podnik ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU. K této věci Soudní dvůr nejdříve konstatoval, že podnikem je jakákoliv entita vykonávající ekonomickou aktivitu bez ohledu na její právní postavení či způsob financování. V tomto ohledu zdůraznil, že veřejná či soukromá povaha dané entity nemá vliv na otázku, zda jde o podnik. Následně dodal, že i aktivita vykonávaná náboženskými společenstvími může být aktivitou ekonomickou. Podle Soudního dvora je třeba ekonomický status zkoumat u každé jednotlivé aktivity, kterou daný subjekt vykonává. U definice ekonomické aktivity Soudní dvůr v podstatě zopakoval svoji konstantní judikaturu, z níž vyplývá, že jde o činnost spočívající v nabízení zboží a služeb na daném trhu. V této souvislosti zdůraznil, že nemusí jít automaticky o činnost uskutečňovanou za účelem dosažení zisku, jestliže k ní dochází v soutěžním vztahu s nabídkou jiných entit sledujících dosahování zisku. Soudní dvůr zároveň zdůraznil, že ekonomickými aktivitami jsou plnění poskytovaná zpravidla za úplatu, přičemž základní charakteristika úplaty spočívá ve skutečnosti, že jde o protiplnění za dané plnění. To však automaticky neznamená, že činnost nabízená bezplatně znaky ekonomické aktivity nenaplnuje.

V posuzovaném případě Soudní dvůr zjistil, že kongregace vykonává v uvedené škole tři druhy činností,

¹ Názory obsažené v příspěvku nelze považovat za názory Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.

a to činnosti čistě náboženské, vzdělávací služby dotované španělským státem a komerční vzdělávání. Z rozsudku lze dovodit, že za ekonomické aktivity může být podle Soudního dvora považováno komerční vzdělávání, čistě náboženské činnosti a vzdělávání dotované španělským státem naopak znaky ekonomické aktivity nenaplnují. Stejně tak bylo španělskému soudu doporučeno posoudit, v jakém rozsahu a v souvislosti s jakými z uvedených činností je posluchárna využívána. V tomto kontextu Soudní dvůr uvedl, že osvobození od daně může zakládat veřejnou podporu pouze tehdy, pokud by alespoň část vzdělávacích činností poskytovaných kongregací v rámci zmíněné školy naplňovala znaky ekonomické činnosti.

Pokud jde o naplnění zbývajících znaků veřejné podpory, Soudní dvůr konstatoval, že předmětné daňové zvýhodnění pravděpodobně poskytuje kongregaci selektivní výhodu. Co se týče možného narušení hospodářské soutěže a ovlivnění obchodu mezi státy Evropské unie, lze předpokládat, že by jejich naplnění bylo shledáno, neboť komerční vzdělávání je nepochybně předmětem obchodní výměny v rámci Evropské unie. V této souvislosti však Soudní dvůr připomenul pravidlo *de minimis*. Španělský soud by tak měl zvážit aplikaci tohoto pravidla s tím, že do stanoveného stropu (200 tisíc eur za tři roky) se nepočítají zvýhodnění spojená s neekonomickými aktivitami. Jinými slovy, soud by měl zjistit, v jakém rozsahu a pro jaké činnosti je posluchárna využívána, podle toho poměrově určit daňové osvobození a pro výpočet podpory *de minimis* použít pouze daňové zvýhodnění spojené s ekonomickou aktivitou.

Rozsudek Soudního dvora ve věci C-579/16 P Evropská komise v FIH Holding A/S a FIH Erhvervsbank A/S

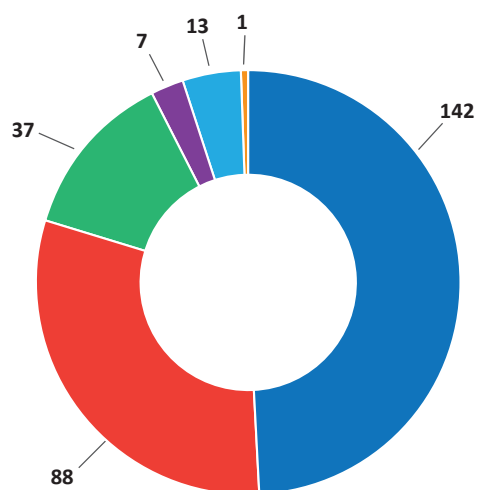
Přínos rozsudku ve věci C-579/16 P spočívá především v tom, že obsahuje některé obecné zásady vztahující se k aplikaci kritéria subjektu v tržním hospodářství. To zjednodušeně řečeno znamená, že pokud je opatření z veřejných prostředků poskytnuto za tržních podmínek, nejedná se o veřejnou podporu. Soudní dvůr k tomuto výslovně konstatoval, že pojem „veřejná podpora“ nezahrnuje opatření ve prospěch podniku ze státních prostředků, pokud by podnik mohl získat totéž „zvýhodnění“ za okolností odpovídající obvyklým podmínkám na trhu. Jinými slovy, pokud by stejné opatření za totožných podmínek jako poskytovatel veřejných zdrojů realizoval soukromý subjekt, nebude se jednat o veřejnou podporu.

Kritérium subjektu v tržním hospodářství se v praxi používá u různých veřejných investic, navyšování základního kapitálu u obchodních společností apod. Je třeba zdůraznit, že nemůže být aplikováno ve vztahu ke všem opatřením. Platí, že pokud poskytovatel sleduje jiné cíle než výnosnost poskytnutých prostředků, jedná jako nositel veřejné moci a nikoliv jako subjekt v tržním hospodářství. V rámci kritéria subjektu v tržním hospodářství jsou pak v závislosti na konkrétních situacích uplatňována dále kritéria soukromého investora a soukromého vě-

řitele. Ta se zjednodušeně řečeno liší v tom, že soukromý investor hodlá na dané transakci vydělat, zatímco soukromý věřitel se snaží o návratnost pohledávky.

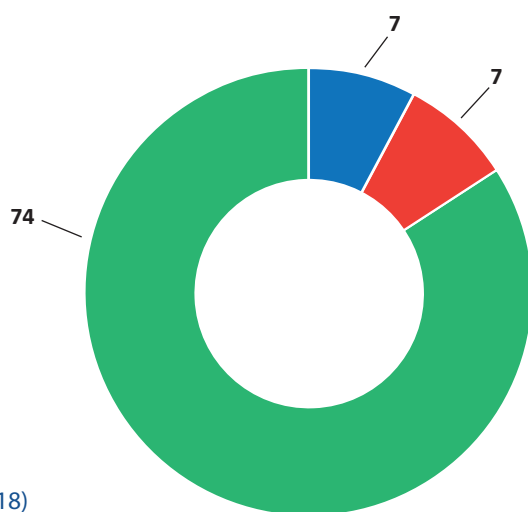
V uvedeném rozsudku Soudní dvůr konstatoval, že kritérium subjektu v tržním hospodářství patří ke skutečnostem, které je Evropská komise povinna zohlednit při prokazování existence veřejné podpory. Nejedná se tedy o výjimku, která by se uplatnila pouze na žádost příslušného poskytovatele, ale Evropská komise ji musí zvažovat z úřední povinnosti. Pokud dospěje k závěru, že by uvedené kritérium mohlo být uplatněno, je povinna si od poskytovatele vyžádat všechny relevantní informace, aby naplnění jeho podmínek mohla posoudit. Soudní dvůr s odkazem na předchozí judikaturu rovněž zmínil, že uplatnitelnost zásady subjektu v tržním hospodářství nezávisí na formě opatření ani povaze použitých prostředků. Je tak nezbytné hodnotit okolnosti každého případu.

STATISTICKÁ DATA Z OBLASTI VEŘEJNÉ PODPORY POSKYTOVANÉ V ČESKÉ REPUBLICE

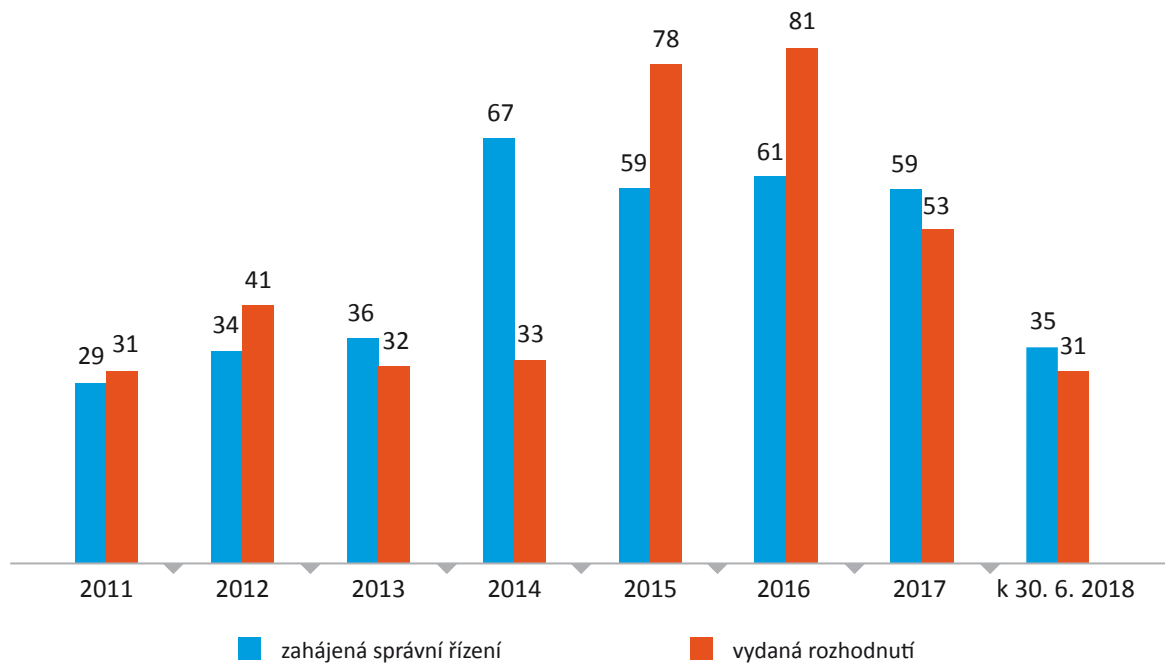
Graf 1 Vybrané statistické údaje z oblasti veřejné podpory za rok 2018 (aktuální ke dni 30. 6. 2018)

- stanoviska vydaná k problematice veřejné podpory
- prenotifikace, notifikace a další řízení před Komisí, oznámení dle nařízení Komise (EU) č. 651/2014
- připomínky k návrhům právních předpisů České republiky
- účast na poradních výborech a jednáních k oznámeným případům
- stížnost u Evropské komise a spojená agenda
- žádost o informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

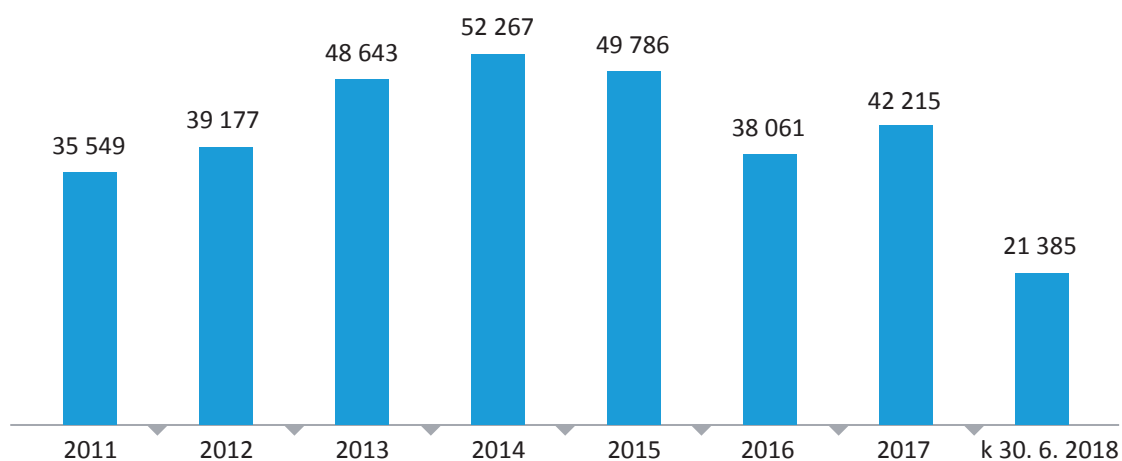

Graf 2 Notifikace, prenotifikace, oznámení dle nařízení Komise (EU) č. 651/2014 za rok 2018 (aktuální ke dni 30. 6. 2018)

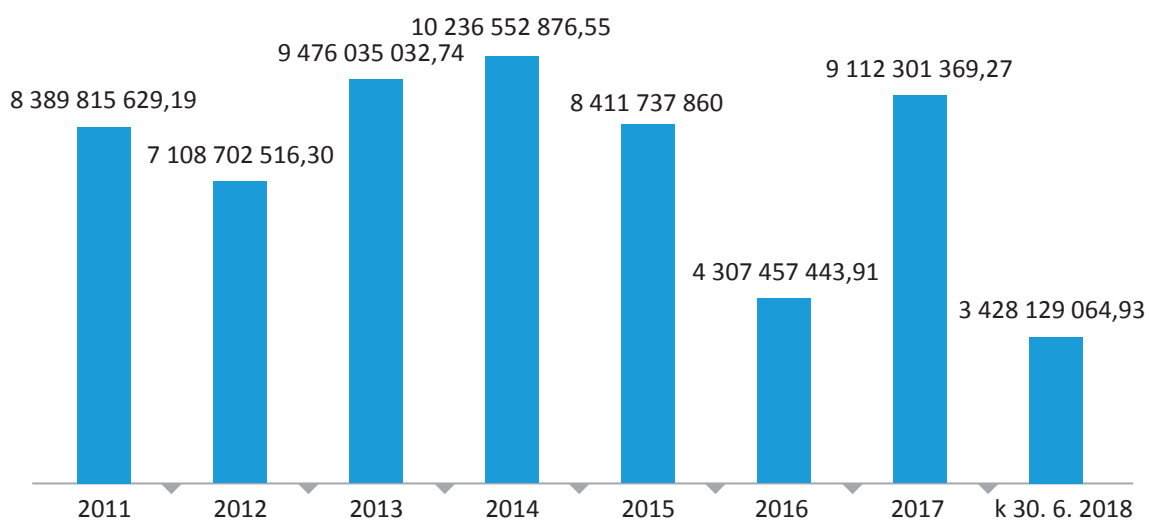
- prenotifikace
- notifikace a další řízení vedená u Komise (EU)
- oznámení dle nařízení Komise (EU) č. 651/2014

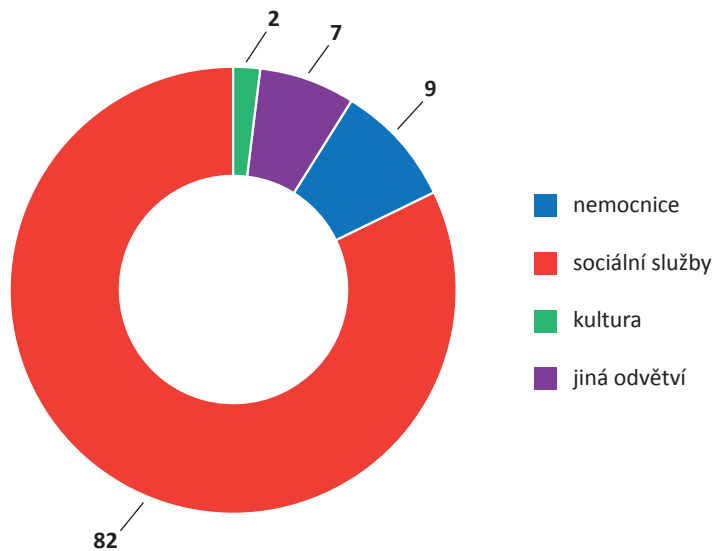
Graf 3 Zahájená správní řízení a vydaná rozhodnutí v období od 1. 1. 2011 do 30. 6. 2018

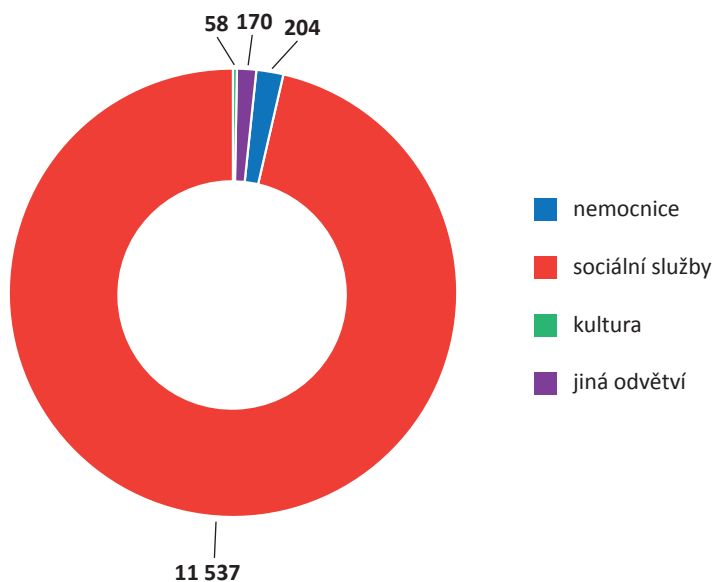
Graf 4 Počet podpor de minimis v období od 1. 1. 2011 do 30. 6. 2018

Graf 5 Celková výše veřejných prostředků (v CZK) poskytnutých v režimu de minimis podle všech nařízení de minimis v období od 1. 1. 2011 do 30. 6. 2018

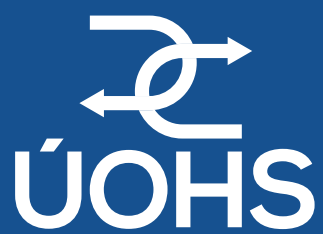

Graf 6 Procentuální rozložení veřejných prostředků poskytnutých na služby obecného hospodářského zájmu v letech 2016–2017 dle vybraných odvětví¹

Graf 7 Počty příjemců podpory na služby obecného hospodářského zájmu v letech 2016–2017 dle vybraných odvětví

¹ Podpory poskytnuté podle rozhodnutí Komise (2012/21/EU) ze dne 20. prosince 2011 o použití čl. 106 odst. 2 *Smlouvy o fungování Evropské unie* na státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby udělené určitým podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu.

INFORMAČNÍ LIST 1/2018